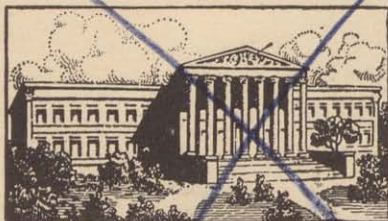

MAGYAR NEMZETI MUZEUM
ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRA

OLVASÓTERMI KÉZIKÖNYVTÁR

011980

KIKÖLCSÖNÖZNI NEM SZABAD

ADY ENDRE
VÁLOGATOTT
VERSEI

PALLAS KIADÁSA

216, fradon

ADY ENDRE

VÁLOGATOTT
VERSEI

1888

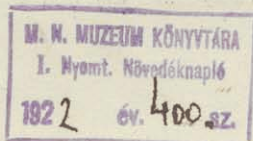
BUDAPEST,
PALLAS IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T. KIADÁSA
1921

P. o. hung.
287 1/2

Ezen könyvből a rendes kiadáson kívül egyidejűleg külön 100 számozott példány készült egyszeri kiadásban, finom merített papíron. — A költemények alatti évszámok az időpontot jelzik, mikor azok verseskönyvbe foglalva megjelentek. Az időbeli sorrendet itt-ott, az illusztrációk arányosabb elhelyezése végett bontottuk meg. A költeményeket Jaschik Álmós illusztrálta s Dóczy Jenő válogatta össze. — A könyv és az illusztrációk nyomása a Pallas irodalmi és nyomdai részv.-társaság üzemének munkája.

59891

Góg és Magóg fia vagyok én,
Hiába döngetek kaput, falat
S mégis megkértem tőletek:
Szabad-e sírni a Kárpátok alatt?

Verecke híres útján jöttem én,
Fülembe még ősmagyar dal rivall,
Szabad-e Dévénynél betörnöm
Új időknek új dalaival?

Fülembe forró ólmot öntsetek,
Legyek az új, az énekes Vazul,
Ne halljam az élet új dalait,
Tiporjatok reám durván, gazul.

De addig sírva, kínban, mit se várva
Mégis csak száll új szárnyakon a dal
S ha elátkozza százszor Pusztaszer,
Mégis győztes, mégis új és magyar.

A MI GYERMEKÜNK.

Bús szerelmünkől nem fakad
Szomorú lényünknek a mása,
Másokra száll a gyermekünk,
Ki lesz a vígak Messiása,
Ki majd miértünk is örül.

Ha jönnek az új istenek,
Ha jönnek a nem sejtett órák,
Valamikor, valamikor
Kipattannak a tubarózsák
S elcsattan hosszú csoda-csók.

Mások lesznek és mink leszünk:
Egy napvirág-szemű menyasszony
S egy napsugár-lelkű legény.
A tubarózsa illatozzon
S áldott legyen a mámoruk.

S áldott legyen, ki: te meg én,
Ki az övék, kiért mi sírtunk,
Kit forró lázunk eldobott,
Öleltetőnk, kit sohse bírtunk,
Ki másoké: a gyermekünk.

Kit napvirág és napsugár
Új ígére, új dalra termett,
Áldott legyen, ki eljövend,
Az idegen, nagy álmú Gyermek,
Kit küldtek régi bánatok.

A VÁR FEHÉR ASSZONYA.

A lelkem ódon, babonás vár,
Mohos, gőgös és elhagyott.
(A két szemem ugy-e milyen nagy?
És nem ragyog és nem ragyog.)

Konganak az elhagyott termek,
A bús falakról rámered
Két nagy, sötét ablak a völgyre.
(Ugy-e milyen fáradt szemek?)

Örökös itt a lélekjárás,
A kriptá-illat és a köd,
Árnyak suhognak a sötétben
S elátkozott had nyöszörög.

(Csak néha, titkos éji órán
Gyúlnak ki e bús, nagy szemek.)
A fehér asszony jár a várban
S az ablakokon kinevet.

1906

Királyném, kigyultak a lángok,
Aranyos hintónk íme, száll,
Ma a nép közé vegyülünk el,
Te a királyné s én a király.
Lásd, ez a fényes kocsitenger,
A villámfényes fák alatt
Mi érettünk hullámszik, fénylik,
Hogy téged s engem lássanak.
Királyném, bocsásd le a fátylad:
Ma este kegyosztók leszünk.
(Döcög, döcög az ócska konflis
És mi sápadtan reszketünk.)

Királyném, megölnek a vágyak.
Sohse vágyott, mint te meg én,
Földi pár úgy az élet-csúcsra
És sohse volt még ily szegény.
Vágy, élet és sugár a lelkünk
És utunk mégis koldus-ut,
Jogunk van minden fényességhez,
Amit az élet adni tud,
Király vagyok és te királyné,
Hát trónunk sohse lesz nekünk?
Döcög, döcög az ócska konflis
És mi sápadtan reszketünk.)

MEG AKARLAK TARTANI.

Őrjít ez a csókos valóság,
Ez a nagy beteljesülés,
Ez a megadás, ez a jószág.

Öledbe hullva, sírva, vágyva
Könyörgök hozzád, asszonyom
Üzz, kergess ki az éjszakába.

Mikor legtüzesebb az ajkam,
Akkor fagyjon meg a tied,
Taposs és rugj kacagva rajtam.

Hóhérok az eleven vágyak,
Átok a legszebb jelen is:
Elhagylak, mert nagyon kívánlak.

Testedet, a kéjekre gyultat
Hadd lássam mindig hóditón,
Illatos vánkosán a multnak.

Meg akarlak tartani téged,
Ezért választom örödü
A megszépítő messzeséget.

Maradjon meg az én nagy álmom
Egy asszonyról, aki szeret
S akire én örökre vágyom.

1906

Óh, nagyon csúnyán éltem,
Óh, nagyon csúnyán éltem:
Milyen szép halott leszek,
Milyen szép halott leszek.

Megszépül szatir-arcom,
Megszépül szatir-arcom:
Mosoly lesz az ajkamon,
Mosoly lesz az ajkamon.

Üveges, nagy szememben,
Üveges, nagy szememben:
Valaki benneragyog,
Valaki benneragyog.

Mosolyos, hideg ajkam,
Mosolyos, hideg ajkam:
Köszöni a csókodat,
Köszöni a csókodat.

1906

HÉJA-NÁSZ AZ AVARON.

Útra kelünk. Megyünk az Őszbe,
Vijjogva, sírva, kergetőzve,
Két lankadt szárnyú héja-madár.

Új rablói vannak a Nyárnak,
Csattognak az új héja-szárnyak,
Dúlnak a csókos ütközetek.

Szállunk a Nyárból, úzve szállunk,
Valahol az Őszben megállunk,
Fölborzolt tollal, szerelmesen.

Ez az utolsó nászunk nekünk:
Egymás húsába beletépünk
S lehullunk az őszi avaron.

1906

A HORTOBÁGY POÉTÁJA.

Kúnfajta, nagyszemű legény volt,
Kínzottja sok-sok méla vágynak,
Csordát őrzött és nekivágott
A híres magyar Hortobágnak.

Alkonyatok és délibábok
Megfogták százszor is a lelkét,
De ha virág nőtt a szívében,
A csorda-népek lelegelték.

Ezerszer gondolt csodaszépet,
Gondolt halálra, borra, nőre,
Minden más táján a világnak
Szent dalnok lett volna belőle.

De ha a piszkos, gatyás, bamba
Társakra s a csordára nézett,
Eltemette rögtön a nótát:
Káromkodott vagy fütyörészett.

1906

ÉNEK A PORBAN.

Roggyant a lábam, süppedt a mellem,
Itt az ideje, össze kell esnem.
Lerogyok vígan, elnyúlok bátran,
Lalla, lalla,
Rokkantak halmán, nagy éjszakában.

Nagy rokkánásom kinek se fájjon,
Nem első hullás ezen a tájon:
Ki magyar tájon nagy sorsra vágyik,
Lalla, lalla,
Rokkanva ér el az éjszakáig.

Mocsaras rónán bércekre vágytam,
Egy kis halomig hozott a lábam.
Forró, szűz lelkünk rakjuk a sutra,
Lalla, lalla,
Be megjártad itt, óh Zaratusztra.

Ám néha mégis szóljon az ének
Bús ég-vívásnak, átok-zenének,
Csalogatónak. Hadd jöjjön más is,
Lalla, lalla,
Rokkanjon más is, pusztuljon más is.

1906

A TISZA-PARTON.

Jöttem a Gangesz partjairól,
Hol álmodoztam déli verőn,
A szívem egy nagy harangvirág
S finom remegések: az erőm.

Gémes kút, malom alja, fokos,
Sivatag, lárma, durva kezek,
Vad csókok, bambák, álom-bakók.
A Tisza-parton mit keresek?

1906

A LELKEK TEMETŐJE.

E föld a lelkek temetője,
Ciprusos, árva temetője,
Sok vér ömlött itt valaha
S maggyilkos méreg lett belőle.

Itt azok éltek, kik nem éltek,
A legkülömbek sohse éltek,
Itt meddő a nagy gerjedés
S százszor boldogak a vetéltek.

Ez a szomorú magyar róna,
Halálzagú, bús magyar róna,
Hány megölt lélek sikoltott
Bús átkot az egekig róla.

Oh, boldogok itt, kik nem éltek,
A legkülömbek sohse éltek,
Itt meddő a nagy gerjedés
S százszor boldogok a vetéltek.

1906

Elvadult tájon gázolok:
Ős, buja földön dudva, muhar.
Ezt a vad mezőt ismerem,
Ez a magyar Ugar.

Lehajlok a szent humusig:
E szűzi földön valami rág.
Hej, égig-nyúló giz-gazok,
Hát nincsen itt virág?

Vad indák gyűrűznek körül,
Míg a föld alvó lelkét lesem,
Régmúlt virágok illata
Bódít szerelmesen.

Csönd van. A dudva, a muhar,
A gaz lehúz, altat, befed
S egy kacagó szél suhan el
A nagy Ugar felett.

1906

A SZAJNA PARTJÁN.

A Szajna partján él a Másik,
Az is én vagyok, én vagyok,
Két életet él két alakban
Egy halott.

A Duna partján
Démonok úznak csúfot velem,
A Szajna partján álmokba von be
Százféle, szűz szerelem.

Rákacag Páris
S a boldog Másik visszakacag,
Itt röhejes mámorba kerget
Vijjgó, éji csapat.

Ott szebb vagyok, nemesebb, hősebb,
Sejtelem-csók minden dalom,
Szent Cecilia hajol lelkemre
Álmatagon.

A Duna partján
Céda lányhoz hajt durva öröm,
A bor ad álmot
S a poharamat összetöröm.

Ott: ring lelkem muzsikás alkony
Szent zshivaján
S úgy csókolom meg az életet,
Mint orkideát a Léda haján.

Óh, pirban fürdő
Szépséges világ,
Pihent testeknek
Boldog, lomha kéje,
Rejtelmes, fényes,
Ezer puha fészki
Gyönyörű város.
Oh, szent hajnal-zengés :
Élet szimfóniája,
Csodálatos Élet,
Be jó volna élni.
Mennyi öröm zúg
És mind a másé,
Mennyi arany cseng
És mind a másé,
Mennyi erő küzd
És mind a másé,
Mennyi asszony van
És mind a másé,
Mennyi új kék zsong
És mind a másé,
Mennyi szándék tör
És mind a másé,
Mennyi minden van,
Mennyi szép minden,
Mennyi szent minden,
És mind a másé.

HARC A NAGYÚRRAL.

Megöl a disznófejű Nagyúr,
Éreztem, megöl, ha hagyom,
Vigyorgott rám és ült meredten,
Az aranyon ült, az aranyon,
Éreztem, megöl, ha hagyom.

Sertés testét, az undokot én
Simogattam. Ő remegett.
„Nézd meg ki vagyok“ (súgtam neki)
S meglékeltem a fejemet,
Agyamba nézett s nevetett.

(Vad vágyak vad kalandorának
Tart talán?) S térdre hulltam ott.
A zúgó Élet partján voltunk,
Ketten voltunk, alkonyodott:
„Add az aranyod, aranyod.“

„Engem egy pillanat megölhet,
Nekem már várni nem szabad,
Engem szólítanak útra, kéjre
Titokzatos hívó szavak,
Nekem már várni nem szabad.“

„A te szívedet serte védi,
Az én belsőm fekély, galád.
Az én szívem mégis az áldott:
Az Élet marta fel, a Vágy.
Arany kell. Mennem kell tovább.“

„Az én yachtomra vár a tenger,
Ezer sátor vár én reám,
Idegen nap, idegen balzsam,
Idegen mámor, új leány,
Mind én reám vár, én reám.“

„Az egész élet bennem zihál,
Minden, mi új, felém üget,
Szent zűrzavar az én sok álmom,
Neked minden álmod süket,
Hasítsd ki hát aranyzügyed.“

Már ránk szakadt a bús, vak este.
Én nyöszörögtem. A habok
Az üzenetet egyre hozták:
Várunk. Van-e már aranyod?
Zúgtak a habok, a habok.

És összezsaptunk. Rengett a part,
Husába vájtam kezemet,
Téptem, cibáltam. Mindhiába.
Aranya csörgött. Nevetett.
Nem mehetek, nem mehetek.

Ezer este mult ezer estre,
A vérem hull, hull, egyre hull,
Messziről hívnak, szólongatnak
És mi csak csatázunk vadul:
Én s a disznófejű Nagyúr.

BÚGNAK A TÁRNÁK.

Havas csúcsával nézi a napot
Daloknak szent hegye: a lelkem,
Gonosz tárnáktól általverten.

Álmok, leányok, bomlott ingerek,
Gondok, kínok vájták a mélyet:
Gyűltek a tárnák és a rémek.

Fent, fent a csúcson: nagy-nagy szűzi csönd,
Gondolat-manók csoda-tánca,
Lent: a rémeknek harsogása.

Lelkem tetőjén szent táncaikat
Fürge manók riadva járják,
Lentről, letről búgnak a tárnák.

Egy pillanat és megindul a hegy:
A büszke tető táncos népe
Bevágódik a semmiségbe.

1906

TEMETÉS A TENGEREN.

Breton parton sújt majd az álom
S alszunk fehéren és halottan
Tengeres, téli, szürke tájon.

Jönnek erős, breton legények
S fejkötős, komoly, szűz leányok
S fölzeng egy bús, istenes ének.

Köd és zsolozsma. Zúg a tenger,
Vörös bárkára visznek minket.
Könnyel, virággal, félelemmel.

S téli orkán vad szele dobban,
Vörös bárkánk tengerre vágat
S futunk fehéren és halottan.

1906

ÚJ VIZEKEN JÁROK.

Ne félj hajóm, rajtad a Holnap hőse,
Röhögjenek a részeg evezősre,
Röpülj hajóm,
Ne félj hajóm: rajtad a Holnap hőse.

Szállani, szállani, szállani egyre,
Új, új Vizekre, nagy szúzi Vizekre,
Röpülj hajóm,
Szállani, szállani, szállani egyre.

Új horizonok libegnek elébed,
Minden percben új, félelmes az Élet,
Röpülj hajóm,
Új horizonok libegnek elébed.

Nem kellenek a megálmodott álmok,
Új kínok, titkok, vágyak vizén járok,
Röpülj hajóm,
Nem kellenek a megálmodott álmok.

Én nem leszek a szürkék hegedőse,
Hajtson szentlélek, vagy a korcsma gőze:
Röpülj hajóm,
Én nem leszek a szürkék hegedőse.

1906

Új vizeken járok.

PÁRISBAN JÁRT AZ ŐSZ.

Párisba tegnap beszökött az Ősz.
Szent Mihály útján suhant nesztelen
Kánikulában, halk lombok alatt
S találkozott velem.

Ballagtam éppen a Szajna felé
S égtek lelkemben kis rózse-dalok.
Füstösek, furcsák, búsak, bíborak
Arról, hogy meghalok.

Elért az Ősz és sugott valamit,
Szent Mihály útja beleremegett,
Züm, züm: röpködtek végig az úton
Tréfás falevelek.

Egy perc: a Nyár meg sem hőkölt belé
S Párisból az Ősz kacagva szaladt.
Itt járt s hogy itt járt, én tudom csupán
Nyögő lombok alatt.

1908

EGY ISMERŐS KIS FIÚ.

Az a kis fiú jár el hozzám
Mostanában nevetve, holtan,
Aki voltam.

Édes kölyök: beteg, merengő,
Körüllengi s babrálja lágyan
Szegény ágyam.

Vénülő arcom nézi, nézi
Csodálva s könnyét ejti egyre
A szememre.

S én gyermekként ébredek sírva
Százszor is egy babonás éjen,
Ugy, mint régen.

1908

ELILLANT ÉVEK SZŐLŐHEGYÉN.

Tort ülök az elillant évek
Szőlőhegyén s vidáman buggyan
Torkomon a szüreti ének.

Ónos, csapó esőben ázom
S vörös-kék szőlőlevelekkel
Hajló fejem megkoronázom.

Nézem a tépett venyigéket,
Hajtogatom részeg korsómat
S lassan, gőggel magasra lépek.

A csúcson majd talán megállok,
Földhöz vágom a boros-korsót
S vídám jóéjszakát kívánok.

1908

A HALÁL ROKONA.

Én a Halál rokona vagyok,
Szeretem a tűnő szerelmet,
Szeretem megcsókolni azt,
Aki elmegy.

Szeretem a beteg rózsákat,
Hervadva ha vágynak, a nőket,
A sugaras, a bánatos
Ősz-időket.

Szeretem a szomorú órák
Kisértetes, intő hívását,
A nagy Halál, a szent Halál
Játszi mását.

Szeretem az elutazókat,
Sírókat és fölébredőket,
S dér-esős, hideg hajnalon
A mezőket.

Szeretem a fáradt lemondást,
Könnyetlen sírást és a békét,
Bölcsek, poéták, betegek
Menedékét.

Szeretem azt, aki csalódott,
Aki rokkant, aki megállott,
Aki nem hisz, aki borús:
A világot.

Én a Halál rokona vagyok,
Szeretem a tűnő szerelmet,
Szeretem megcsókolni azt,
Aki elmegy.

1908

KÖZEL A TEMETŐHÖZ.

Egy ablaka lesz a szobámnak
És arcomon ezer redő
S száz lépésre a temető.

Kis temető a falu alján,
Olyan szelíd s mégis merész:
Holdas éjen szemembe néz.

Hajnalig bámulunk egymásra
S olykor a lelkem is remeg:
Jaj, a temető közeleg.

Engem is visznek titkos szárnyak
S már azt sem tudom, hogy vagyok,
Hogy élek-e? S a Hold ragyog.

Alszik a falu, én virrasztok.
Nézem, nézem a temetőt:
Itt van az ablakom előtt.

Síró, rettegő félálomban
Ezerszer is megkérdem én:
Én szállok vagy ő jön felém?

1908

HALÁL A SÍNEKEN.

Fáradt karokkal és kesergőn
Hideg síneket szorítok
S várom alkonyban a halált
Bábel alatt rőt, őszi erdőn.

Nem ölelek többé, elég volt.
Nem ölelt vissza, eldobott
Az Élet: én szerelmesem
S dért sírt reám mindig az égbolt.

Élet, Élet: utcák leánya,
Elfonnyadt árván a karom,
Vége. Síneket ölelek
S jön a halálgép muzsikálva.

Már szállnak rám a tüzes pernyék,
Dübörög Bábel szekere
S ifjultan reszket a karom:
Már ölelnék, újra ölelnék.

Élet, Élet. S jön rám-zúdultan
Magtalan álmok bús raja,
Jönnek a nagy vágy-keselyük,
Jön, jön fekete szárnyú multam.

S megölellek még egyszer, Élet,
Utolsót lendül a karom
S úgy fonódik be görcsösen
Küllőibe a szent keréknek.

SÍRNI, SÍRNI, SÍRNI.

Várni, ha éjfél üt az óra,
Egy közeledő koporsóra.

Nem kérdeni, hogy kit temetnek,
Csengettyűzni a gyász-menetnek.

Ezüst sátrak, fekete leplek
Alatt lóbálni egy keresztet.

Állni gyászban, súlyos ezüstben,
Fuldokolni a fáklyafüstben.

Zörgő árnyakkal harcra kelni,
Fojtott zsolozsmát énekelni.

Hallgatni orgonák bűgását,
Síri harangok mély zúgását.

Lépni mély, tárt sírokon által
Komor pappal, néma szolgálkkal.

Remegve, bújva, lesve, lopva
Nézni egy idegen halottra.

Fázni holdas, babonás éjen
Tömjén-árban, lihegve mélyen.

Tagadni multat, mellet verve,
Megbabonázva, térdepelve.

Megbánni mindent. Törve, gyónva
Borulni rá egy koporsóra.

Testamentumot, szörnyűt, írni
És sírni, sírni, sírni, sírni.

1908

BESZÉLGETÉS EGY SZEKFÜVEL.

Ha a magyar Helikon adta,
Hervatag a hitünk s a szekfünk.
Azért bánatba sohse essünk.
Kicsi virág, szegény virág,
Úgyis eldoblak, beszélgessünk.

Te tudod, hogy én adtam többet.
Fenének kellett, amit adtak
És az se, amit megtagadtak.
Kicsi virág, szegény virág,
Hagyjatok meg úrnak, Magamnak.

Magyar gomb-lyuk virággal is bús,
Rád mégis sokak foga vásott.
Mély, nagy szemem megbabonázott.
Kicsi virág, szegény virág,
Irigyelnek a zabolások.

Míg nem jöttem, koldusok voltak,
Még sírni sem sírhattak szépen.
Én siratom magam s a népem,
Kicsi virág, szegény virág,
De ha megúnom, által-lépem.

Sok keresnivalóm itt úgy sincs,
Az ő Lomnicukon már ültem,
Tátrát és Karsztot átröpültem.
Kicsi virág, szegény virág,
Te tudod, hogy nem lelkesültem.

Én magamért vagyok s magamnak.
Akkor is, hogyha nótát mondok
S elpusztítanak rímek és gondok.
Kicsi virág, szegény virág,
Mért irigyelnek a bolondok?

Drága tudás az én tudásom
S egy szekfű is sok a magyarnak.
Irigy buták úznak, zavarnak.
Kicsi virág, szegény virág,
Hiszen eldoblak. Mit akarnak?

1908

A FEKETE ZONGORA.

Bolond hangszer: sír, nyerít és bűg.
Fusson, akinek nincs bora,
Ez a fekete zongora.
Vak mestere tépi, cibálja,
Ez az élet melódiája.
Ez a fekete zongora.

Fejem zúgása, szemem könnye,
Tornázó vágyaim tora,
Ez mind, mind: ez a zongora.
Boros, bolond szívemnek vére
Kiömlik az ő ütemére.
Ez a fekete zongora.

1908

HEPEHUPÁS, VÉN SZILÁGYBAN.

Hepehupás, vén Szilágyban,
Hét szilvafa árnyékában
Szunnyadt lelkem ezer évet.
Paraszt zsályaként aludt el
S bús krizantém-fürttel ébredt
Hepehupás, vén Szilágyban.

Hepehupás, vén Szilágyban,
Hét szilvafa árnyékában
Várt volna még ezer évet,
Míg Idő jön a csodákra.
Óh, jaj nekem, hogy fölébredt
Hepehupás, vén Szilágyban.

1908

MENEKÜLJ, MENEKÜLJ INNEN.

Pocsolyás Értől elszakadt legény,
Sorvadva, várva itt tovább ne ülj.
Nem kellene itt úri álmodók,
Menekülj, menekülj.

Rossz a világ itt: dacos Hunnia
Álmodva vívja a régi csatát.
Veri a Jövőt: balladát akar,
Balladát, balladát.

Homlokod sárgult, lázas a szemed,
Sejtő, beteg és finom a dalod.
És akarod még mindig a babért,
Akarod, akarod?

Dalaid könyvét dobd a tűzbe be,
Sorvadva, várva itt tovább ne ülj:
Pocsolyás Értől elszakadt legény,
Menekülj, menekülj.

1908

HAZAVÁGYÁS NAPFÉNYORSZÁGBÓL.

Akkor én majd nem erre járok,
Nem Napfény-országban rogyok össze.
Magyar árok lesz az az árok.

Hajh, Erdélyország határszéle,
Hajh, régi, híres bús Magyarország,
Jól hal meg ott a lantos-féle.

Volt, amíg élt, országút vadja,
De, ha az erő elfut inából,
Hazafias árok fogadja.

Álomlátó szeme meredten
Bámul a nagy, szürke magyar égre,
Már nem könnyes s nem félve rebben.

Otthon süti végre a magyar nap,
Otthon álmodik Napfény-országról
S kik rácsapnak: hazai varjak.

(Nizza)

1908

FÖLSZÁLLOTT A PÁVA.

„Fölszállott a páva a vármegye-házra,
Sok szegény legénynek szabadulására.“

Kényes, büszke pávák, Nap-szédítő tollak,
Hírrel hirdessétek: másképpen lesz holnap.

Másképpen lesz holnap, másképpen lesz végre,
Új arcok, új szemek kacagnak az égre.

Új szelek nyögetik az ős magyar fákat,
Várjuk már, várjuk az új magyar csodákat.

Vagy bolondok vagyunk s elveszünk egy szálig,
Vagy ez a mi hitünk valóságra válik.

Új lángok, új hitek, új kohók, új szentek
Vagy vagytok, vagy ismét semmi ködbe mentek.

Vagy láng csap az ódon, vad vármegye-házra,
Vagy itt ül a lelkünk tovább leigázva.

Vagy lesz új értelmük a magyar igéknek,
Vagy marad régiben a bús, magyar élet.

„Fölszállott a páva a vármegye-házra,
Sok szegény legénynek szabadulására.“

1908

MEGÁRADT A TISZA.

Megáradt a rest, magyar Tisza,
Vize Lajtától Oltig szalad.
Ujjongnak a ludak, a gémek
S azok a rabló, azok az ősi
Griff-madarak.

Ár, szürkesség, víz-gőz, pocsolya,
S a nagy magyar Alföld felett
Fészketlenül, kiverve röpdös
Riadt szívekkel egy szép énekű
Madár sereg.

Sebten kiválik im, gőgösen
Egy fény-tollú sármány-madár,
Bús dalba kezd. Lenéz az árra,
Föld int Nyugatról s a sármány-madár
Nyugatra száll.

1908

EGY CSÚF RONTÁS.

Szűz borzongások, pompás szavak,
Új nagy látások királyfia volnék
S lelkemen, szép, pogány lelkemen
Egy csúf rontás ül, pusztít, bitorol még.

Jaj, hányszor csupán krisztuskodok
S minden igém kenetesen terül szét.
Jaj, hogy elfut a tollam alól,
Ami igaz, ami esztelenül Szép.

Pedig a szó nekem ópium,
Pogány titkokat szívhatok belőle
S új részegség vagy új gondolat
Nekem nem új: régiek temetője.

Finom, dalos titkokkal tele
A lelkem s mégse apollói bátor,
Mégse merek. És úgy dalolok,
Mint egy ósdi, telt szájú prédikátor.

Egy urambátyám röpdös körül
Mult századokból nagy pipafüst-szárnnyal:
Egy ősom. Tollamra néz, dohog
S kezemre csap a füstös pipaszárral.

1908

A MAGYAR MESSIÁSOK.

Sósabbak itt a könnyek
S a fájdalmak is mások.
Ezerszer Messiások
A magyar Messiások.

Ezerszer is meghalnak
S üdve nincs a keresztnek,
Mert semmit se tehettek,
Óh semmit se tehettek.

1908

SÖTÉT VIZEK PARTJÁN.

Ültem partjain Babylonnak
S ültem már partjain a Gondnak.

Láttam már apró szenvedelmet
S láttam beteg, hosszú szerelmet.

Lelkemet már nagy válság ülte
S voltam kis álmok kis örültje.

Néhányszor, már-már, szinte hittem,
Néhányszor megjelent az Isten.

Hárfámat már fölakasztottam,
Hárfámat már leakasztottam.

Isten, kétség, bor, nő, betegség
Testem, lelkem összesebezték.

Voltam trubadur, voltam bajnok,
Rossz hátgerincem százszor hajlott.

Mennyi sok mindent oda-adtam,
Amíg ily szépen elfáradtam.

Ülök, csapdos ár és hideg szél
Babyloni sötét vizeknél.

1908

A DUNA VALLOMÁSA.

Megtudtam, hogy titkokat rejteget
A mi Dunánk, ez a vén róka,
Mikről talán sohase álmodott
Az ősi barlang-tüzek óta
Ez a közönyös Európa.

Megloptam a vén Iszter titkait,
Titkait az árnyas Dunának.
Magyar földön ravasz a vén kujon,
Hisz látott ő búsabb csodákat.
De akkor pletyka-kedve támadt.

Vallott nekem, nem is tudom, mikor:
Tavaszi volt és ő csacska-részeg.
Táncolt, dalolt, kurjongatott, mesélt,
Budapestre fitymálva nézett
S gúnyos nótákat fütyörészett.

Talán Szent Margit híres szigetén
Állott velem részegen szóba.
(Ma is félve kalimpál a szívem
S hajh, már régen késik e nóta.
Úgy-e, Iszter, vén folyam-róka?)

Nagy-komoly lett akkor a vén Duna.
Torkán hült vad, tavaszi kedve.
Olyan volt, mint egy iszákos zseni.
Alig mert nézni a szemembe
S én vallattam keményen, egyre.

„No, vén korhely, láttál egy-két csodát,
Mióta ezt a tájat mossá
Sápadt vized, árnyas, szörnyű vized,
Mely az öreg árnyakat hozza.
Gyónjál nekem, vén falurossza.“

„Mindig ilyen bal volt itt a világ?
Eredendő bűn, lanyha vétek,
Hideglelés, vergődés, könny, aszály?
A Duna-parton sohse éltek
Boldog, erős, kacagó népek?“

S halk mormolással kezdte a mesét
A vén Duna. Igaz az átok,
Mit már sokan sejtünk, óh mind igaz:
Mióta ő zúgva kivágott,
Boldog népet itt sohse látott.

A Duna-táj bús villámhárító,
Fél-emberek, fél-nemzetecskék
Számára készült szégyen-kaloda.
Ahol a szárnyakat lenyesték
S ahol halottasak az esték.

„Sohse lesz másként, így rendeltetett“,
Mormolta a vén Duna habja.
S boldogtalan kis országok között
Kinyújtózott a vén mihaszna.
És elrohant tőlem kacagva.

PÁRIS, AZ ÉN BAKONYOM.

Megállok lihegve: Páris, Páris,
Ember-sűrűs, gigászi vadon.
Pandur-hada a szájas Dunának
Vághat utánam:
Vár a Szajna s elrejt a Bakony.

Nagy az én bűnöm: a lelkem.
Bűnöm, hogy messzelátok és merek.
Hitszegő vagyok Álmos fajából
S máglyára vinne
Egy Irán-szagú, szittya sereg.

Jöhetnek: Páris szívéen fekszem,
Rejtve, kábultan és szabadon.
Hunnia új szegény legényét
Őrzi nevetve
S beszórja virággal a Bakony.

Itt halok meg, nem a Dunánál.
Szemem nem zárják le csúf kezek.
Hív majd a Szajna s egy csendes éjen
Valami nagy-nagy,
Bús semmiségbe beleveszek.

Vihar sikonghat, haraszt zörrenhet,
Tisza kiönthet a magyar síkon:
Engem borít erdők erdője
S halottan is rejt
Hű Bakony-erdőm, nagy Párisom.

Reggelre én már messze futok
S bomlottan sírok valahol:
Most sirni, nyögni nem merek én,
Páris dalol, dalol.

Én elmegyek most, hazamegyek,
Már sziszeg, dohog a vonat,
Még itt van Páris a szivemen
S elránt az alkonyat.

Most fűt bolond-sok álmom alá
A füttyös, barna szörnyeteg.
Holnap fehérebb én leszek-e?
Vagy a svájci hegyek?

Holnap fehérebb én leszek, én,
Téli sírkertek szele jó,
Küldi már a csókjait nekem
A magyar Temető.

Óh, az élet nem nagy vigalom
Sehol. De ámulni lehet.
Szép ámulások szent városa,
Páris, Isten veled.

Az én hűtlen, beteg istenem
Ülje itt mindig vad torát:
A tűzcsóvás felséges Öröm.
Dalolj, dalolj, tovább.

À Gare de l'Est-en.

A Gars de l'Est-en.

Tőled hallja a zsoltárokat
E koldus, zűrös, bús világ
S az életbe belehazudunk
Egy kis harmóniát.

Dalolj, dalolj. Idegen fiad
Daltalan tájra megy szegény:
Koldus zshivaját a magyar Ég
Oh, küldi már felém.

Fagyos lehellet és hullaszag
Száll ott minden virág felett.
Elátkozott hely. Nekem: hazám.
A naptalan Kelet.

Mégis megyek. Visszakövetel
A sorsom. S aztán meghalok,
Megölnek a daltalan szívek
S a vad pénzma-szagok.

Megölnek s nem lesz mámorom,
Kinyúlok bután, hidegen.
Páris, te óriás Daloló,
Dalolj mámort nekem.

Csipkésen, forrón, illatosan
Csak egyszer húlna még reám
S csókolná le a szemeimet
Egy párisi leány.

Az alkonyatban zengnének itt
Tovább a szent dalok.
Kivágtatna a vasszörnyeteg
És rajta egy halott.

1906

ÖZVEGY LEGÉNYEK TÁNCA.

Szent-György-nap éjén sipítók,
Nyugtalanok a denevérek:
Dohos várak ó termeiben
Táncolnak az özvegy legények.

Bolond és fehér valahány,
Lesik a szent, tavaszi Holdat.
Hopp-Sárit és Ave-Máriát
Váltva és bokázva dalolnak.

Khiméra asszony serege,
Buta valót öldös, ahol jár.
Kereszttel őket szent pap úzi
S bütykös bottal háj-hasú polgár.

Szent-György-napon három a tánc.
Éjfélkor egy tátongó sírnak
Mélyébe esnek hirtelenül,
Hol rózsák és asszonyok nyílnak.

Huhog lármájuk messzire.
Viszik a hírt gyors inú kémek:
„Hahó, a tisztelt romok között
Dözsölnek az özvegy legények.“

S egy rózsát tép le mindegyik.
Egy sóhajt hörög, mert jön a Hajnal.
Egy Lédát keres: reá-mered
S meghal kék, csókra-torzult ajkkal.

Reggel hiába gyűl a nép,
Nyoma sincs dalnak, bálnek, sírnek :
Egy-két vér-csöpp s könny-folt a falon
S egy-két bolond, verses papir-lap.

1908

Bibor-palástban jött Keletről
A rímek ősi hajnalán.
Jött boros kedvvel, paripásan,
Zeneszerszámmal, dalosan
És mellém ült le űs Kaján.

Duhaj legény, fülemben nótáz,
Iszunk, iszunk s én hallgatom.
Piros hajnalok hosszú sorban
Suhannak el és részegen
Kopognak be az ablakon.

Szent Kelet vesztett boldogsága,
Ez a gyalázatos jelen
És a kicifrált köd-jövendő
Táncol egy boros asztalon
S űs Kaján birkózik velem.

Én rossz zsaketben bóbiskálok,
Az űs Kaján vállán bibor.
Feszület, két gyertya, komorság.
Nagy torna ez, bús, végtelen
S az asztalon ömlik a bor.

Ó-Babylon ideje óta
Az űs Kaján harcol velem.
Ott járhatott egy céda űsöm
S nekem azóta cimborám,
Apám, császárom, istenem.

Korhely Apolló, gúnyos arcú,
Palástja csusszan, lova vár,
De áll a bál és zúg a torna.
Bujdosik, egyre bujdosik
Véres asztalon a pohár.

„Nagyságos úr, kegyes pajtásom,
Bocsáss már, nehéz a fejem.
Sok volt, sok volt immár a jóból,
Sok volt a bűn, az éj, a vágy.
Apám, sok volt a szerelem.“

Nyögve kínálom törött lantom,
Törött szívem, de ő kacag.
Robogva jár, kel, fut az Élet
Énekes, véres és boros
Szent korcsma-ablakunk alatt.

„Uram, kelj mással viadalra,
Nekem az öröm nem öröm,
Fejfájás a mámor s a hírnév.
Cudar álmokban elkopott
A büszke oroszlán-köröm.“

„Uram, az én rögöm magyar rög,
Meddő, kisajtott. Mit akar
A te nagy mámor-bíztatásod?
Mit ér bor- és véráldomás?
Mit ér az ember, ha magyar?“

„Uram, én szegény, kósza szolga,
Elhasznált, nagy bolond vagyok.
Miért igyak most már rogyásig?
Pénzem nincs, hitem elinalt,
Erőm elfogyott, meghalok.“

„Uram, van egy anyám: szent asszony.
Van egy Lédám: áldott legyen.
Van egy pár álom-villanásom,
Egy-két hívem. S lelkem alatt
Egy nagy mocsár: a förtelem.“

„Volna talán egy-két nótám is,
Egy-két buja, új, nagy dalom,
De, íme, el akarok esni
Asztal alatt, mámor alatt
Ezen az ős viadalon.“

„Uram, bocsásd el bús szolgádat,
Nincs semmi már, csak: a Bizony,
Az ős Bizony, a biztos romlás.
Ne igézz, ne bánts, ne itass.
Uram, én többet nem iszom.“

„Van csömöröm, nagy irtózásom
S egy beteg, fonnyadt derekam.
Utolszor meghajlok előtted,
Földhöz vágom a poharam.
Uram, én megadom magam.“

S már látom, mint kap paripára,
Vállamra üt, nagyot nevet
S viszik tovább a táltosával
Pogány dalok, víg hajnalok,
Boszorkányos, forró szelek.

Száll Keletről tovább nyugatra,
Új, pogány tornákra szalad
S én feszülettel, tört pohárral,
Hült testtel, dermedt-vidoran
Elnyúlok az asztal alatt.

SÁRBA VESZETT HÓ.

Fehér hópelyhek, pici melódiák,
Gazdátlan álmok, fagyott angyal-szárnyak,
Jöjjetek, szálljatok, segítsetek
A sárnak.

Fent, a Semmiben, fehér, szűz a világ.
Oh, szép a Semmi, de jobb a valóság,
Jobb a sár, mint a köd s mint köd-kertben
A rózsák.

Sáros, édes Föld (milyen régi e dal),
Te vagy álmok s hópelyhek menedéke:
Élsz és sarad kacag a Semmire,
Az Égre.

1908

BOLYONGÁS AZUR-ORSZÁGBAN.

Menton, november, Azur-ország
Nem volt soha kékebb.
Menjünk el innen, integetnek
A rózsaszínű párázatban
Csodálatosabb, azurabb vidékek.

Mentünk tovább, méla Cap-Martin,
Mindjárt itt az este.
Menjünk el innen, amott várnak
Alkonyos, áldott, enyhe csöndben
Szűz, nagy tájak, amott messze, messze.

És mentünk a csillagos éjben
S megyünk, amíg élünk.
Óh, csodálatos Azur-ország:
Óh, élet, milyen nagy és szép
Minden tájad, melyet el nem érünk.

1908

VÁRÁS A TAVASZ-KUNYHÓBAN.

Gyep-trónján a Tavasz-kunyhónak
Öreg csont, újra itt ülök.
Tágult szemekkel és nyugtalanul
Hevülök.

A Tavasz-kunyhó fala: álom.
Szőnyege: mult. Tetője: vágy.
S avarra vetve gúnyosan, puhán
Kész az ágy.

A Zavar, a Tavasz leánya,
Minden sarokból rám nevet,
S bedudolnak ős, trágár dalokat
A szelek.

Ez az a nász, amit ígérnek
S amit soha meg nem kapunk.
„Holnap“, sugja a végső tavasz is
S meghalunk.

De várok a Tavasz-kunyhóban
S a nász-vágy mindig tegnapi;
Elment örökre vagy sohse jön el
Valaki.

1908

AZ ALVÓ CSÓK-PALOTA.

Halálon innen, Életen túl,
Csak férfi-ember juthat oda,
Csak szomorú hím juthat oda,
Ködben, homályban alszik, alszik
A csók-palota.

Ezer szobában ezer asszony,
Fehér, szép asszony várva piheg,
Forró, nagy asszony várva piheg
S mint tűzharang, úgy csendül, úgy kong,
Úgy ver a szíved.

Ajtót ajtóra lopva nyitsz ki,
Mindenütt asszony és nyoszolya,
Parfüm, tűz-asszony és nyoszolya,
Csók-labirint és ezer asszony
És ezer Soha.

Ott fogsz futkosni mindörökké,
Gyáván, vacogva, csóktalanul,
Jégvirágosan, csóktalanul,
S barna hajadra a nagy Ősznek
Hóharmata hull.

1908

SIRÁS AZ ÉLET-FA ALATT.

Lentről nézem ős terebélyed,
Piros csodákkal rakott Élet.
Óh jaj,
Te hitvány, te hitvány, te hitvány.

Nem áhított így soha senki,
Nem tud téged más így szeretni.
Óh jaj,
Hiába, hiába, hiába.

Csodáidból csak egyszer adnál,
Fiadnak csak egyszer fogadnál.
Óh jaj,
Be várom, be várom, be várom.

Véremmel hívlak, csallak, várlak,
Véremmel gyűlöllek, imádlak.
Óh jaj,
Csak nézlek, csak nézlek, csak nézlek.

És itt maradok, itt a porban,
Tudom, én tudom, eltiportan.
Óh jaj,
Halálíg, halálíg, halálíg.

1908

Havas üstökünket jégsapkás
Vihar-kölykök hada cibálja
S lábunk alatt Tavasz kacag,
Nyíló kaktusz, aloe, pálma.

Az Alpokon vagyunk a Végek,
Minden kis szél-ficsur bolondja
S lent a Nap a szent sugarat
S örült kékjét a tenger ontja.

Mi csak szögeljük büszke kínban
Fejünket a hideg egeknek
S lábunk alatt finom urak
Parfümös, víg urak nevetnek.

Mi védjük őket, mi: a Végek.
Gémberedett, nagy testünk óvja
S végzi, hogy másoknak legyen
Sok-sok, boldog, tavaszi óra.

Meghalna, ha egyszer lerogynánk
Az a Tavasz, ott lent a parton,
Meghalna pálma s a mosoly
Finom, együgyű, úri ajkon.

Ha mi egyszer egy dörgedelmes,
Rettenetes, nagy példát adnánk:
Hegy-bajtársak, egy szép napon
Mi lenne, ha lelátogatnánk?

KÉT HAJDANI SZERETŐK.

Két halottak lent feküdtek,
Két hajdani szeretők,
És feküdtek, csak feküdtek,
Ahogyan azt parancsolják,
Tisztesen, a temetők.
És feküdtek, csak feküdtek.

S arra jött egy régi sóhaj
S megreszkettek frissen ők,
Csontjaik vígan zörögtek,
Egymás felé nyujtózkodtak
Két hajdani szeretők.
Csontjaik vígan zörögtek.

S arra jött egy régi nász-éj
S újból elpihentek ők.
Fehér csonttal szurkos sírban,
Mint valaha egymás mellett,
Két hajdani szeretők.
Fehér csonttal szurkos sírban.

És feküsznek, csak feküsznek,
De nem úgy, mint azelőtt.
Régi sóhaj, régi nász-éj.
Mikor fognak megbékülni
Két hajdani szeretők?
Régi sóhaj, régi nász-éj.

DÚS LOVAG NÁSZA.

Szűz asszonyok: friss telivérek,
S tüzes fiuk bilincsbe verve
Állnak.

Ez: halvány Dúsnak nászi terme.

Jön Dús lovag az asszonyával:
Virágosak, ványadtak, vének.
Fölbűg
Szerelmesen, búsan az ének.

Virágos ágy, csalóka tükrök,
Nehéz parfüm. A fény fölissza
Csókjuk
És százszorosan szórja vissza.

Bilincses ifjak, friss leányok
Állnak, várnak, tűrnek, figyelnek.
Sírnak
És nászdalokat énekelnek.

1908

VÉR ÉS ARANY.

Nekem egyforma, az én fülemnek,
Ha kék liheg vagy kín hörög,
Vér csurran vagy arany csörög.

Én tudom, állom, hogy ez: a Minden
S hogy minden egyéb hasztalan:
Vér és arany, vér és arany.

Meghal minden és elmúlik minden,
A dics, a dal, a rang, a bér.
De él az arany és a vér.

Nemzetek halnak s újra kikelnek
S szent a bátor, ki, mint magam,
Vallja mindig: vér és arany.

1908

ADD NEKEM A SZEMEIDET.

Add nekem a te szemeidet,
Hogy vénülő arcomba ássam,
Hogy én magam pompásnak lássam.

Add nekem a te szemeidet,
Kék látásod, mely mindig épít,
Mindig irgalmaz, mindig szépít.

Add nekem a te szemeidet,
Amelyek ölnek, égnek, vágynak,
Amelyek engem szépnek látnak.

Add nekem a te szemeidet.
Magam szeretem, ha szeretlek
S írígye vagyok a szemednek.

1908

Tengerpart, alkony, kis hotel-szoba.
Elment, nem látom többé már soha,
Elment, nem látom többé már soha.

Egy virágot a pamlagon hagyott,
Megölelem az ócska pamlagot,
Megölelem az ócska pamlagot.

Parfümje szálldos csókosan körül,
Lent zúg a tenger, a tenger örül,
Lent zúg a tenger, a tenger örül,

Egy Fárosz lángol messze valahol,
Jójj, édesem, lent a tenger dalol,
Jójj, édesem, lent a tenger dalol.

A daloló vad tengert hallgatom,
És álmodom az ócska pamlagon,
És álmodom az ócska pamlagon.

Itt pihent, csókolt, az ölembe hullt,
Dalol a tenger és dalol a mult,
Dalol a tenger és dalol a mult.

1908

Szigorú szeme meg se rebben,
Falu még nem várt kegyesebben
Városi bujdosóra.

Titkos hálót értem szőtte
S hogyha leborulok előtte,
Bűneim elfelejti.

Vagyok tékozló és eretnek,
De ott engem szánnak, szeretnek.
Engem az én falum vár.

Mintha pendelyben látna újra
S nem elnyűve és megsárgulva,
Látom, hogy mosolyog rám.

Majd szól: „Én gyermekem, pihenj el,
Békülj meg az én ősz szívemmel
S borulj erős vállamra.“

Csicsítgat, csittít, csókol, altat
S szent, békés, falusi hatalmak
Ülnek majd a szívemre.

S mint kit az édes anyja vert meg,
Kisírt, szegény, elfáradt gyermek,
Úgy alszom el örökre.

AZ ÉN KÉT ASSZONYOM.

És meghalok és semmi, semmi.
Körülbelül két asszony fogja
Észrevenni.

Az egyik az édes anyám lesz,
A másik meg egy másik asszony,
Ki sirasson.

Be szép lesz: egy idegen sírra
Két asszony hordja a virágot
És az átkot.

ÉNEK A VISZTULÁN.

Isten vidám úr a Föld fölött:
Lengyelországot Isten óvja.
Polónia a vidám rabok
S törött sajkások víg hajója.

A Visztulánál hajdan s ma is
Tréfás, dalos halászok ülnek
S Polóniának asszonyai
Új és új lengyelt egyre szűlnek.

Halat a Visztula s gyermeket
A lengyel asszony ad örökké.
Miért hát a Halál jelszava,
A sírból szálló „soha többé“?

Boldog hajó a vén gálya is,
Ha hátán gyermekek is futnak.
S nincs ott pokol és nincs ott Halál,
Ahol dalolni s szűlni tudnak.

Isten vidám úr a Föld fölött,
Minden fajzatnak üdvössége.
Az Isten: Élet — halleluja —
S az Életnek nincs soha vége.

1908

AZ ÉRTŐL AZ OCEÁNIG.

Az Ér nagy, álmos, furcsa árok,
Pocsolyás víz, sás, káka lakják.
De Kraszna, Szamos, Tisza, Duna
Oceánig hordják a habját.

S ha rám dől a szittyá magasság,
Ha száz átok fogja a vérem,
Ha gátat túl föl ezer vakond,
Az Oceánt mégis elérem.

Akarom, mert ez bús merészség,
Akarom, mert világ csodája:
Valaki az Értől indul el
S befut a szent, nagy Oceánba.

1908

LÉDÁVAL A BÁLBAN.

Sikolt a zene, torhyosul, omlik
Parfümös, boldog, forró, ifjú pára
S a rózsakoszorús ifjak, leányok
Rettenve néznek egy fekete párra.

„Kik ezek?” S mi bús csöndben belépünk.
Halál-arcunk sötét fátyollal óvjuk
S hervadt, régi rózsza-koszorúinkat
A víg teremben némán szerte-szórjuk.

Elhal a zene, s a víg teremben
Téli szél zúg s elalusznak a lángok.
Mi táncba kezdünk és sírva, dideregve
Rebbennek szét a boldog mátká-párok.

1908

Lédával a bálban.

Légyél a pártban.

A LÉDA ARANY-SZOBRA.

Csaló játékba sohse fognál,
Aranyba öntve mosolyognál
Az ágyam előtt.

Két szemed két zöld gyémánt vóna,
Két kebled két vad opál-rózsa
S ajakad topáz.

Arany-lényeddel sohse halnál,
Ékes voltoddal sohse csalnál,
Én rossz asszonyom.

Hús-tested akármerre menne,
Arany-tested értem lihegne
Mindig, örökig.

S mikor az élet nagyon fájna,
Két hús csipőd lehütné áldva
Forró homlokom.

1908

ÁLOM EGY MÉHESRŐL.

Páris helyett: falu csöndje,
Csöndes Ér, szagos virágok,
Zöngő méhek s hárs alatt
Hahotázó gyermekek,
Okuláré és karos-szék.

Méhes mellett hűvös álmok
S kik szakadtak ágyékekből,
Unokák és gyermekek,
Bolondok és pajkosak,
Babrálgatnák ősz szakálam.

Alkonyatkor ősdi könyvet
Ejtenék ki vén kezemből.
Fölöttem az Ég ragyog:
„Hess, aludni gyermekek,
Csillagot néz nagyapátok.“

Méhes alól a világot
Össze-vissza jól befutnám,
Mosolyogva, boldogan,
Ülve-szállva, gőgösen
Talán Párisban is járnék.

Holdas képpel, ezer boggal,
Száz titokkal, igérettel
Jön az Élet s csalogat.
Kupát fogok s nevetek:
„Nem kellesz, sápadt boszorkány.“

Méhes mellől szent nagy éjben
Békés lelkemből szállnának
Bátor, tiszta, szűz, erős,
Föld-szagú gondolatok
S küldném őket a világba.

1908

AZ ILLÉS SZEKERÉN.

Az Úr Illésként elviszi mind,
Kiket nagyon sujt és szeret:
Tüzes, gyors szíveket ad nekik,
Ezek a tüzes szekerek.

Az Illés-nép Ég felé rohan
S megáll ott, hol a tél örök,
A Himaláják jégcsúcsain
Porzik szekerük és zörög.

Ég s Föld között, bús-hazátlanul
Hajtja őket a Sors szele.
Gonosz, hűvös szépségek felé
Száguld az Illés szekere.

Szívük izzik, agyuk jégcsapos,
A Föld reájuk fölkapag
S jég-útjukat szánva szórja be
Hideg gyémántporral a Nap.

1909

„ÁDÁM, HOL VAGY ?“

Oszlik lelkemnek barna gyásza :
Nagy, fehér fényben jön az Isten,
Hogy ellenségim leigázza.

Az arcát még titkolja, rejti,
De Nap-szemét nagy száanalommal
Most már sokszor rajtam felejtí.

És hogyha néha-néha győzők,
Ő járt, az Isten járt előttem,
Kivonta kardját, megelőzött.

Hallom, ahogy lelkemben lépked
S az ő bús „Ádám, hol vagy ?“-ára
Felelnek hangos szívverések.

Szívemben már őt megtaláltam,
Megtaláltam és megöleltem
S egyek leszünk mi a halálban.

1909

AZ ISTEN BALJÁN.

Az Isten van valamiként:
Minden Gondolatnak alján.
Mindíg neki harangozunk
S óh jaj, én ott ülök a balján.

Az Isten könyörületes,
Sokáig láthatlan és néma,
Csak a szívünkbe ver bele
Mázsás harangnyelvekkel néha.

Az Isten nem jön ám felénk,
Hogy bajainkban segítsen:
Az Isten: az Én és a kín,
A terv s a csók, minden az Isten.

Az Isten hatalmas nagy úr,
Sötétség és világosság,
Rettenetes, zsarnok lakó:
Lelkünkbe ezredévek hozták.

Az Isten az egyszerűség.
Unja a túlságos jókat,
Unja a nyugtalanokat
S a sokszerű, nagy álmodókat.

Az Isten engem nem szeret,
Mert én sokáig kerestem,
Még meg se leltem s akkor is
Kötődtem vele s versenyeztem.

Az Isten van valamiként,
Minden Gondolatnak alján.
Mindíg neki harangozunk
S óh jaj, én ott ülök a balján.

1909

KRISZTUS-KERESZT AZ ERDŐN.

Havas Krisztus-kereszt az erdőn
Holdas, nagy, téli éjszakában:
Régi emlék. Csörgős szánkóval
Valamikor én arra jártam
Holdas, nagy, téli éjszakában.

Az apám még vidám legény volt,
Dalolt, hogyha keresztre nézett,
Én meg az apám fia voltam,
Ki unta a faragott képet
S dalolt, hogyha keresztre nézett.

Két nyakas, magyar kálvinista,
Miként az Idő, úgy röptünk,
Apa, fiu: egy Igen s egy Nem,
Egymás mellett dalolva ültünk
S miként az Idő, úgy röptünk.

Húsz éve elmúlt s gondolatban
Ott röpül a szánom az éjben
S amit akkor elmulasztottam,
Megemelem kalapom mélyen.
Ott röpül a szánom az éjben.

1909

AZ ÚR ÉRKEZÉSE.

Mikor elhagytak,
Mikor a lelkem roskadozva vittem,
Csöndesen és váratlanul
Átölelt az Isten.

Nem harsonával,
Hanem jött néma, igaz öleléssel,
Nem jött szép, tüzes nappalon,
De háborus éjjel.

És megvakultak
Hiú szemeim. Meghalt ifjuságom,
De őt, a fényest, nagyszerűt,
Mindörökre látom.

1909

Borzolt, fehér Isten-szakállal
Tépetten, fázva fújt, szaladt
Az én Uram, a rég feledett,
Nyirkos, vak, őszi hajnalon
Valahol Sion-hegy alatt.

Egy nagy harang volt a kabátja,
Piros betűkkel foltozott,
Bús és kopott volt az öreg Úr,
Paskolta, verte a ködöt,
Rórátéra harangozott.

Lámpás volt reszkető kezemben
És rongyolt lelkemben a Hit
S eszemben a régi ifjuság:
Éreztem az Isten-szagot
S kerestem akkor valakit.

Megvárt ott, a Sion-hegy alján
S lángoltak, égtek a kövek.
Harangozott és simogatott,
Bekönnyezte az arcomat,
Jó volt, kegyes volt az öreg.

Ráncos, vén kezét megcsókoltam
S jajgatva törtem az eszem:
„Hogy hívnak téged, szép öreg Úr,
Kihez mondtam sok imát?
Jaj, jaj, jaj, nem emlékezem.“

„Halottan visszajöttem hozzád
Én, az életben kárhozott.
Csak tudnék egy gyermeki imát?“
Ő nézett rám szomorún
S harangozott, harangozott.

„Csak nagyszerű nevedet tudnám.“
Ő várt, várt s aztán felszaladt.
Minden lépése zsoltár-ütem:
Halotti zsoltár. S én ülök
Sírván a Sion-hegy alatt.

1909

Uram, háboruból jövök én,
Mindennek vége, vége:
Békíts ki Magaddal s magammal,
Hiszen Te vagy a Béke.

Nézd: tüzes daganat a szívem
S nincs, ami nyugtot adjon.
Csókolj egy csókot a szívemre,
Hogy egy kicsit lohadjon.

Lecsukódtak bús, nagy szemeim
Számára a világnak,
Nincs már nekik látnivalójuk,
Csak Téged, Téged látnak.

Két rohanó lábam egykoron
Térdig gázolt a vérben
S most nézd, Uram, nincs nekem lábam,
Csak térdem van, csak térdem.

Nem harcolok és nem csókolok,
Elszáradt már az ajkam
S száraz karó a két karom már,
Uram, nézz végig rajtam.

Uram, láss meg Te is engemet,
Mindennek vége, vége.
Békíts ki Magaddal s magammal,
Hiszen Te vagy a Béke.

A TÉLI MAGYARORSZÁG.

Magyar síkon nagy iramban át
Ha nyargal a gőzös velem
Havas, nagy téli éjjelen,
Alusznak a tanyák.

Olyan fehér és árva a sík,
Fölötte álom-éneket
Dudolnak a hideg szelek.
Vajjon mit álmodik?

Álmodik-e, álma még maradt?
Én most karácsonyra megyek.
Régi, vén, falusi gyerek.
De lelkem hó alatt.

S ahogy futok síkon, telen át,
Úgy érzem, halottak vagyunk
És álom nélkül álmodunk
Én s a magyar tanyák.

1909

NEKÜNK MOHÁCS KELL.

Ha van Isten, ne könyörüljön rajta:
Veréshez szokott fajta,
Cigány-népek langy szívű sihederje,
Verje csak, verje, verje.

Ha van Isten, meg ne sajnáljon engem:
Én magyarnak születtem.
Szent galambja nehogy zöld ágat hozzon,
Üssön csak, ostromozzon.

Ha van Isten, földtől a fényes égis
Rángasson minket végig.
Ne legyen egy félpercnyi békességünk,
Mert akkor végünk, végünk.

1909

Fehér falak, szőke gerendák,
Csöndes, bús, falusi házunk,
Ugy-e, ha mi titokban vagyunk,
Nem komédiázunk?

Gyónó, csöndes, nagy sugdosásban
Sírjuk ki mély titkainkat
S ha benézünk az éjszakába,
Felénk árnyak ingnak.

S mennyi mindent tudunk mi gyónni
Álmatlan éjórák sorján.
Csitt, jajgatva fut le a hóvíz
A bádog-csatornán.

1909

Makulátlan az ég
S ragyognia kéne a Holdnak.
De e szent éjszakán
Égen és Földön
Sötét sorsok folyói folynak.

Érzed, hogy rohanunk
Mesebeli lég-folyók hátán?
Ez az az éjszaka,
Mikor a Hold fut
S elhal ilyen csókoknak láttán.

Ez az az éjszaka,
Melyre szörnyű, ha jön a holnap.
Ölelünk, rohanunk,
De meghalunk, ha
Ez éjjel meglátjuk a Holdat.

1909

MÁJUSI ZÁPOR UTÁN.

Nagymessziről ködölt a Bükk,
Gőzölt a sík, áradt az Ér
S fáradt testemben hirtelen
Ott, a záporverte mezőn
Piros dalra gyujtott a vér,
Piros dalra gyujtott a vér.

Szinte sercent, hogy nőtt a fű,
Zengett a fény, tüzelt a Nap,
Szökkent a lomb, virult a föld,
Táncolt a Föld, táncolt az Ég
S csókolt minden az Ég alatt
S csókolt minden az Ég alatt.

Káprázó városi szemem
Behunyom ennyi csók előtt
Rebegőn és nyugtalanul
És halkán kérem az Urat:
„Áldd meg ezt a csókos mezőt,
Áldd meg ezt a csókos mezőt.”

Itt is, ott is asszony-csapat
Kapál, hol majd élet terem.
(Óh, mégis-mégis élni jó.)
Erősek és fiatalok
S a lábuk térdig meztelen
S a lábuk térdig meztelen.

A PARASZT NYÁR.

Nyomorék s cifra napjaim
Úri s őszi nyomába jár
Egy szép paraszt, egy ős paraszt:
A Nyár, a lomha Nyár.

Boldog, aki az ő fia,
Boldog, akit a Nyár szeret,
Boldogok a Nyár fiai,
Az erős emberek.

Boldog, aki az ő fia,
Boldog, kit az élet maraszt,
Boldog, aki vígan kaszál,
Boldog, aki paraszt.

A Nyár, a Nyár legjobb apa,
Oszttja a békét és erőt,
Leveszem úri süvegem
A paraszt Nyár előtt.

A Nyár, a Nyár nem álmodik,
Kaszál, dalol és nem rohan,
Erősen, biztosan arat,
Forrón és boldogan.

Én, úri Ősznek gyermeke,
Kengyelfutó beteg vagyok:
Előttem Tél, nyomomba Nyár
S Tavaszkor meghalok.

Rámlép a Nyár győzelmesen
S szól lomhán, vígan, könnyedén:
Az én gyermekem volt ez is,
De sietett szegény.

1909

TAVASZ A FALUBAN.

Pufók felhők, dalos fuvalmak,
Foltos fény-mezők a mezőkön,
Kínok a szívben. Ő jön, ő jön,
A szent Tavasz. Ideragyognak
Messze szívek és messze faluk.
Multból az ember s szántott kertből
Kukacot kapar a tyúk.

Hát jönni fog megintlen újra,
Újra uszítva, hitegetve?
Ősz lesz megint. Kinek van kedve
Ezt az ügyet végig csinálni?
Hiszen a vágy már születve fut:
Télből az ember a halálba
S tyúk-ólba szalad a tyúk.

1909

Holdvilágos, fehér uton,
Mikor az égi pásztorok
Kergetik felhő-nyájokat,
Patkótlanul felénk, felénk
Ügetnek a halál-lovak.

Nesztelen, gyilkos paripák
S árnyék-lovagok hátukon,
Bús néma árnyék-lovagok.
A Hold is fél és elbuvik,
Ha jönnek a fehér uton.

Honnan jönnek, ki tudja azt?
Az egész világ szendereg:
Kengyelt oldnak, megállanak.
Mindíg van szabad paripa
S mindíg van gazdátlan nyereg.

S aki előtt megállanak,
Elsáppad és nyeregbe száll
S fehér úton nyargal vele
Holdvilágos éjjeleken
Új utasokért a Halál.

A FEHÉR LÓTUSZOK.

Vén bűnös, mély lelkemből néha
Csodálatos forróság buzog,
Mint bús mátkák éjjel sírt könnye
S ime, kinyílnak hirtelen
Csúf tükrén a fehér lótoszok.

Mese-madarak arany-szárnnyal
Verik meg a tajtékos vizet
S én érzem, hogy lelkem virágzik,
Hogy nagy, áldott gyermek vagyok,
Buzgok, vágyok, feledek, hiszek.

Láp-lelkem mintha kristály volna,
Naiv, szép gyermek-mesék hona
Kacsa lábon forgó kastéllyal
És benne minden hófehér,
Tündér-varázs, édes babona.

Fehér gondolatok, virágok
Terülnek el. A sáros habok
Mintha olvadt ezüst lennének
S én pedig forrón, lihegőn
Kedves, szent, tiszta élet vagyok.

Fehér lótoszok tündökölve
Hajbókolnak a nyári hold előtt.
Ilyenkor alkony van s fürödnek
Lelkemben a pillanatok,
Szépségek, tervek, fény-testű nők.

S végigborzol egy utca-szélvész
S én mindent megint látok, tudok.
Csikorog a láp fagyos mélye,
Voltak és ismét nincsenek
Virágaim, a fehér lótoszok.

1909

VÖRÖS SZEKÉR A TENGEREN.

A tenger, ez a sápadt részeg,
Ezüstlávát ivott,
Reszket a Föld. Bús ragyogásban
Várunk valamit s szörnyű lázban.
A pálmás part inog,
Vadkaktuszok összehajolnak,
Sírnak a jázminok.

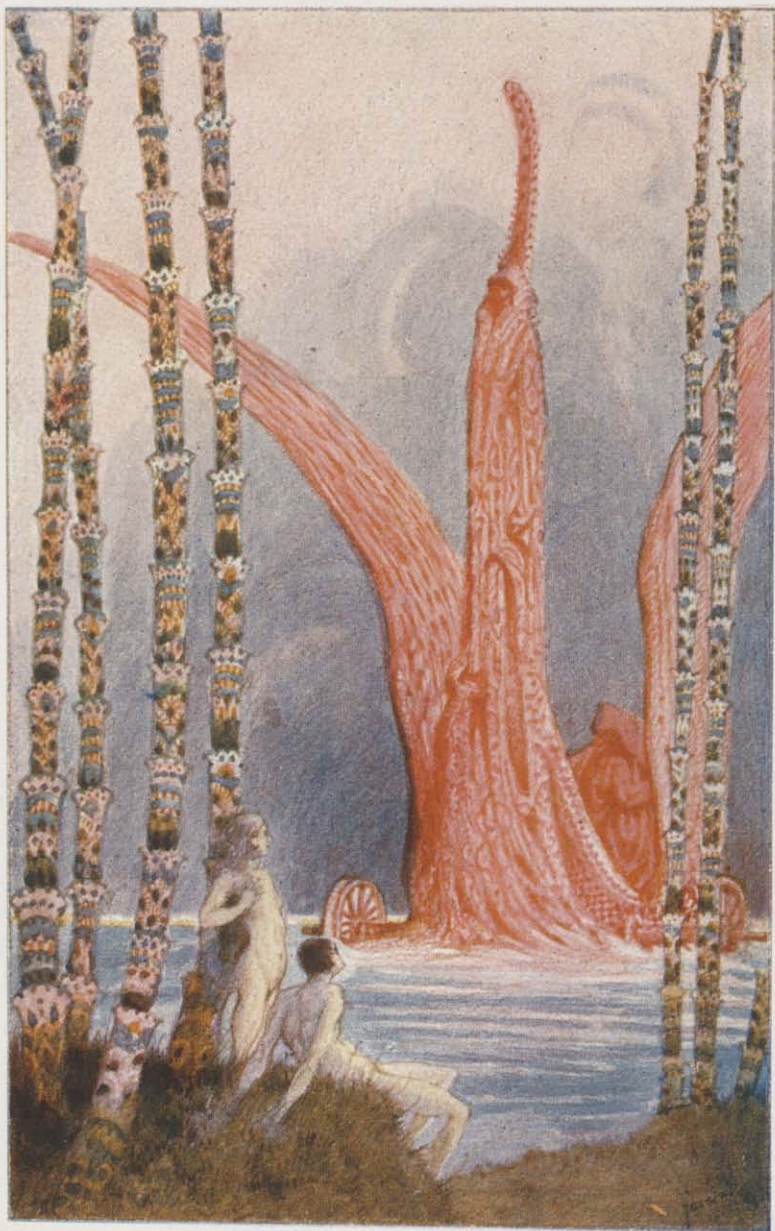
S im, hirtelen violás árnyak
Csodás özöniben
Messze, ahol az ár Eget ér,
Vörös szárnyú, nagy vízi szekér
Tör elő a Vizen.
Vörös szárnya repesve csapdos.
Megállott. Vár. Pihen.

Honnan jön? Mit hoz? Idetart-e?
Ő jön: az új vezér?
Milyen vörös iromba szárnya.
Új Hajnalnak a pírja, lángja
Vagy vér az, újra vér?
Várunk. S áll, áll a lilás ködben
A nagy, vörös szekér.

1906

Vörös szekér a tengeren.

Vörös székét a tengelen.

ÉN KIFELE MEGYEK.

Egy-egy szitok, szép szó, üvöltés
Jön messziről még-még utánam,
Zúgó fülemig alig ér el,
Mérföldeket lép-lép a lábam:
Én kifelé megyek.

Hátul: egyre messzebb az Élet,
Elől: jön-jön az Ismeretlen,
Nem gyűlölöm, kiket gyűlöltem,
Nem szeretem, kiket szerettem:
Én kifelé megyek.

Mit hagyok itt, nem is tudom már.
Messzebb-messzebb visz minden óra.
Fekete-zöld babérfák terhe
Esőzik a bús távozóra:-
Én kifelé megyek.

1909

A MARADANDÓSÁG VÁROSÁBAN.

Vajjon igaz, hogy Debrecenben
A Maradandóság lakik?
Én a Mulandóság fia vagyok
S azért siettem most ide,
Hogy megkeressek valakit.

Itt kell, hogy éljen valahol még,
Csak elrejtik évek s falak,
Gyöngyvirágosan Szeszta-bort iszik,
Lecsacsizza az életet,
Leányt űz, vagy verset farag.

Szulamit és Szaffó az álma,
Vidám rémek veszik körül.
A világ: Nagyerdőtől vasútig.
Boldoggá teszi a sírás
S egy olcsó csóknak is örül.

Itt él, itt van, meg kell találjam,
Az ma is él, az nem halott.
Ilyen jó helyről el nem mehetett.
Megsimítom vén arcomat:
Nem én vagyok, nem az vagyok.

Az ma is él és úgy él, mint más,
Úgy csókol, úgy sír, úgy kacag,
Új, külön Appolója nincs neki
S úgy ír verset, ha verset ír,
Ahogy szokás, ahogy szabad.

Ha jön az éjjel, tud aludni,
Ha jön a harc, hát talpra áll,
Ha ölelő szép asszony jön, ölel,
Jó cimborája jön, iszik
S mosolyog, ha jön a Halál.

S mi lenne, ha most látna, jönne?
Engem egy nagy átok borít.
Nem akarom látni, nem keresem
Az én fantom-kamaszomat.
Maradjon itt, maradjon itt.

1909

AZ ÉN TESTAMENTUMOM.

Eltestálok ezennel
Szegény szívem haragját:
Bolond örökösömnek
Bölcsőjét most faragják,
Most faragják valahol.

Ráhagyom szeretettel,
Amiben csak volt részem:
Jussolja a szerelmem,
Kóromat s szenvedésem,
Szenvedésem s örömöm.

Az én ellenségimmel
Vívja tovább a harcot,
Kupámat hajtogassa
S mutasson vidám arcot,
Vidám arcot, ha borul.

Legyen magyar s fogják rá,
Hogy rossz fia fajának,
Legyen vidám, rajongó
S fojtsa sós, furcsa bánat,
Furcsa bánat s nagy sírás.

Tomboljon, ha nem értik,
Hitet büszkébben valljon,
Szebben és jobban éljen,
Szebben és jobban haljon,
Jobban haljon: derűsen.

Haragudjék, de bölcsen,
Harcoljon, de több gőggel,
S ne átkozzon majd engem,
Ha a Nap későn jó fel:
Későn jó fel akkor is.

1909

SZERETNÉM, HA SZERETNÉNEK.

Sem utódja, sem boldog őse,
Sem rokona, sem ismerőse
Nem vagyok senkinek,
Nem vagyok senkinek.

Vagyok, mint minden ember: fenség,
Észak-fok, titok, idegenség,
Lidérces, messze fény,
Lidérces, messze fény.

De, jaj, nem tudok így maradni,
Szeretném magam megmutatni,
Hogy látva lássanak,
Hogy látva lássanak.

Ezért minden: önkínzás, ének:
Szeretném, hogyha szeretnének
S lennék valakié,
Lennék valakié.

1909

NÉGY-ÖT MAGYAR ÖSSZEHAJOL.

Itt valahol, ott valahol
Esett, szép, szomorú fejekkel
Négy-öt magyar összehajol
S kicsordul gúnyos fájdalmukból
Egy ifjú-ósi könny, magyar könny:
Miért is?

És utána, mint a zápor
Jön a többi könny:
Miért is, miért is, miért is?
S nincs vége könnynek és miértnek,
Fölöttük hahota köszön,
Hahotája, akik nem értnek
S akik sohase kérdik s kérdték:
Miért is?

És csöpög a könny:
Miért is, miért is, miért is?
És hömpölyög fönt a hahota,
Hogy soha, soha, soha.

Ennyi búsulással fényesen
Nyílnék meg az Ég,
Ahol csak Ég és okos üdvösség van
S itt nem elég.
Itt nem kell csak a könny
S itt valahol, ott valahol
Esett, szép, szomorú fejekkel
Négy-öt magyar összehajol.
Miért is, miért is, miért is?

Tíz jó évig a halálban,
Egy rossz karddal száz csatában,
Soha-soha hites vágyban,
Soha-soha vetett ágyban.

Kergettem a labanc-hordát,
Sirattam a szívem sorsát,
Mégsem fordult felém orcád
Rossz csillagú Magyarország.

Sirattalak, nem sirattál,
Pártoltalak, veszni hagytál,
Mindent adtam, mit sem adtál,
Ha eldőlttem, nem biztattál.

Hullasztottam meleg vérem,
Rágódtam dobott kenyéren,
Se barátom, se testvérem,
Se bánatom, se reményem.

Már életem nyugalommal
Indul és kevéske gonddal,
Vendégséggel, vigalommal,
Lengyel borral és asszonnyal.

Lengyel urak selymes ágya
Mégis forró, mint a máglya.
Hajh, még egyszer lennék árva.
Be jó volna, hogyha fájna.

Aldott inség: magyar élet,
Világon sincs párod néked,
Nincsen célod, nincsen véged,
Kínhalál az üdvösséged.

Elbocsát az anyánk csókja,
Minden rózsánk véres rózsza,
Bénán esünk koporsóba,
De: így éltünk vitézmódra.

1909

A FÖL-FÖLDOBOTT KŐ.

Föl-földobott kő, földedre hullva,
Kicsi országom, újra meg újra
Hazajön a fiad.

Messze tornyokat látogat sorba,
Szédül, elbusong s lehull a porba,
Amelyből vétetett.

Mindig elvágyik s nem menekülhet,
Magyar vágyakkal, melyek elülnek
S fölhorgadnak megint.

Tied vagyok én nagy haragomban,
Nagy hűtlenségben, szerelmes gondban
Szomorúan magyar.

Föl-fölhajtott kő, bús akaratlan,
Kicsi országom, példás alakban
Te orcádra ütök.

És, jaj, hiába, mindenha szándék,
Százszor földobnál, én visszaszállnék
Százszor is, végül is.

1909

Ez itt a Bencze, látod-e?:
Szelid, széles domb s méla lanka,
Tán klastrom állt itt egykoron,
Bencze-nap éjén köd-torony
Fehérlik s kong sülyedt harangja.

Ez itt az Ér, a mi folyónk,
Ős dicsőségű Kraszna-árok.
Most száraz, szomorú, repedt.
Asszonyom, tépjek-e neked
Medréből egy-két holt virágot?

Ez itt a Kótó, volt falu,
Elsülyedt vagy turk horda dúlta,
Csupa legendák és jelek.
Itt akartam járni veled
És most gyerünk be a falunkba.

Ez itt a falu, az én falum,
Innen jöttem és ide térek.
Mindszentnek hívják hasztalan,
Mert minden gonosz rajta-van,
S itt, jaj, átkos, fojtó az élet.

Ez itt pedig magam vagyok,
Régi tüzek fekete üszke
S fölöttünk végzet-szél füttyöl,
Szaladj tőlem, átkozz, gyűlölj,
Avagy légy rám ujjongva büszke.

ÉSZAKI EMBER VAGYOK.

Jaj, jaj, öl a fény és a szó,
Valamikor csak Délen járok.
Könnyü a fény, sekély a szó:
Közöttük egy rettenetes
Mély, ásító, hűvös, vak árok.

Én északi ember vagyok,
Aki útját zord gonddal rója,
Akinek pokol a beszéd,
Aki süket halált akar,
Nehéz nyelvű és rest a szóra.

A Dél: vén, csacska népű táj,
Illanva jön, gyorsulva lebben
Itt minden ajkon az ige.
Északon gyökösebb a szó,
Mélyebbről jön és nemesebben.

Jaj, jaj, én nézek, bámulok,
Én nézek, látok s nem beszélek.
Miért örüljek fecsegőn,
Miért lármázzak hangosan
Csupán azért, mert élve élek.

A fény, a szó olyan hazug,
Mint az én életem erőben
S olyan hazug, miként azok,
Akik ezt a nagy igazat
Elmondták régen már előttem.

Ha én szólok, Észak beszél,
Fagy és fátum fogja a számat:
Ember beszél, kinek a sors,
Az élet, évek és napok
Szívének gyökeréig fájnak.

(Monte-Carlo)

1909

KISVÁROSOK ŐSZI VASÁRNAPJAI.

Ma találkoztam veletek,
Kiket ma is siratva bánok,
Őszi vasárnap-délutánok,
Hideg ajkú, halott mátkáim,
Kisvárosok bús leányzói:
Őszi vasárnap-délutánok,
Ma megint találkoztam veletek.

Mennyi szép fiatal erőt
Únt álmodozással titokba
Hordtam meredt karjaitokba.
Ködben harangoztak a tornyok
S én a fényes Bábelek vágyát
Hordtam meredt karjaitokba,
Mennyi szép, kár-volt, fiatal erőt.

Hideg és süket emberek
Néztek reám, a vánszorgóra,
Egy-egy század volt egy-egy óra,
Kimenős cselédek az utcán
S szivemben szép, uszályos delnők.
Egy-egy század volt egy-egy óra
S körül hideg és süket emberek.

Ma találkoztam veletek,
Kiket ma is siratva bánok,
Őszi vasárnap-délutánok,

Hideg ajkú halott mátkáim,
Kisvárosok bús leányzói:
Őszi vasárnap-délutánok,
Ma megint találkoztam veletek.

1909

Kapuváros, Karcsa mellett este.

Éjszakra bámul ablakom,
Egyetlen, zörgő ablakom,
Alattam a tenger vonit.
Én a szívemet hallgatom:
Milyen két bolond muzsika.

Távol csillognak a hegyek,
Havas, vér-árnyas, nagy hegyek.
Éj van, a tenger zöld habos,
Szobám fehér. Megyek, megyek:
Ma bolond szinek éje van.

Mimózák édes illatát,
Áldott virágok illatát
Veri föl s hozza be a szél.
Ma csupa illat a világ:
Micsoda bolond illatok.

A Hold talán tüzet evett,
Lángot evett, tüzet evett
Ez a vén, gethes paripa.
Égnek a nyarga fellegek:
Be tüzes lett ma a világ.

Megyek, megyek: ez a Halál.
Tudom, tudom: ez a Halál.
Felöltözök, ajtót nyitok
S a küszöbön utamba áll.
Óh, be bolond, halálos éj.

(Monaco)

1909

ÁZOTT SZÉNA-RENDEK FÖLÖTT.

Zápor után Napra zilálom,
Hol elhulltak kaszára menten,
Rétemnek virágos füveit,
Sok-sok széna-rendem.

Forgatom villával a rendet
Szárító, fényes napsugárban.
Milyen rothadt és barna füvek,
Átokkal kaszáltam.

Vesszen itt mind, trágyázzon földet
Jövő évi nagy virradatra:
Nem vagyunk sem rendeim, sem én
Méltóak a Napra.

1909

HIÁBA HIDEG A HOLD.

Hiába hideg a Hold. Egyszer
A mi óránk forrón ütött
S szent láz verte az éjszakát,
Melybe két, szép, nyomorult embert
Terelt be a véletlen Idő,
A sokféle Időnek eggye,
Irgalmas, bolond, dús Idő,
Mely asszonyommal összehajtott
S melynek azóta nincs mulása.

Égő sebek az Égen s fázva
Suhog itt a földön a palást,
Suhog utánunk a palást,
Szomorúságunk hosszú palástja,
Éjszinü, királyi mezünk,
Pirosló, bús szerelem-sujtással,
De elül meztelen csillogunk,
De szabad mellünk kivilágol.

Nincs már Közel és nincs már Távol.
Régi asszony s régi legénye
Úgy suhanunk, úgy simulunk,
Úgy hull reánk a hűs Holdnak fénye,
Úgy borulunk, úgy remegünk
Egymásba, mintha soha-soha
Kettő nem lettünk volna ketten.

Mindig ezt az asszonyt szerettem.
Szájában és szívében voltam
S ő volt a szám s az én szívem,
Mikor ittasan kőboroltam,

Kárhozottan, a váradi éjben,
Mikor már eltemettem a trónom,
Porrá paskolt a suta Sors
És voltam a senkibbnél senkibb.

S akkor volt, amikor ő ment itt,
Hozzám-hajtott, édes néemberem
S akkor volt, amikor nagy-ámulva
Tárta ki karját két szakadt
Egy-ember és megint egy lett újra.
És nem is volt ez szerelem,
Csak visszaforrás újra itt,
E választó, bitang időben.

Kósza időben, kósza nőben
Láttok azóta, ha akartok,
Egy-bennünket cibálva tép
Az egy utcájú Idő, e zsarnok.
Hiába, az asszonyom megőszül,
Hiába, hogy én megkopok,
Hozzánk jártok még irigyelni.

Csillagunk a hideg Hold. Lelni
Se lehet csillagot hidegebbet,
De bennünk ősz hajak, csorba dalok
Szeretnek és forrva szeretnek.
Senki sem érti, mert sohse volt ez
S szomoru palástunk elnyulva kacag,
De meztelen előnk csillogva az éjben
Eggyen, nagyon, új és új ájulással,
Eggyen, nagyon, örökre összetapad.

Lehet-e, lehet-e,
Hogy jön még ájult tűz-nyár,
Bukó-csillagos éjek
S hogy én, Én, már ne éljek?

És majd szűrik a bort
Pompás, aranyos őszben
S ittasan, tarka lombok
Hulltán nem én borongok.

S meleg asszony-szalon
Integet ki a télbe,
Lágy pamlag, égő illat
S ide nem engem hívnak.

S akkor is lesz tavasz,
Virág, dicsőség, mámor,
Tavasz-heroldok szállnak
S engem már nem találhatnak.

Lehet-e, lehet-e?
Hiszen ez mind enyém volt.
Én vágytam, én daloltam,
Minden, minden én voltam.

Soha még, soha még,
Így még senki se vágyott,
Hajszolt, siratott, képzelt
Tündér ezeregy éjjelt.

Átkozott legyen az,
Aki helyemre áll majd,
Innyére méreg hulljon,
Két szeme megvakuljon.

Álljon el a szive,
Süketen tétovázzon,
S ha tud majd asszonyt lelni,
Ne tudja megölelni.

1909

A SZIVÁRVÁNY HALÁLA.

Soha olyan ékes szivárványt :
Abroncsként fogta az Eget.
Soha olyan szent abroncsot még,
Olyan szélest, olyan ölelőt,
De, íme, esteledett.

Már unták is bámulni, nézni
Parasztok, barmok, madarak,
Szégyenkeztek szemek és öklök,
Hogy ellágyultak ott a mezőn
Egy rongy szivárvány alatt.

Kacsintgatott már csúfolódva
A vén Nap is temetkezőn.
Tetszett neki, hogy egy szivárvány,
Egy szín-csoda ámulást terem
Józan és trágyás mezőn.

Csak a szivárvány várt még mindig.
Folyton szebb lett, ahogy bukott,
Sírón nézett le a mezőre
S aztán beitták szent színeit
Távozó felhő-hugok.

A vén Nap leesett mosolygón,
Föllélegzett egész világ :
Nem valók az izzadt mezőkre
Eféle bolond és nagyszerű,
Szent, égi komédiák.

FEHÉR LYÁNY VIRÁG-KEZEI.

Kezei, fehér, kis virágok
Borzas, barna fejemre hulltak,
Ott elaléltek, szétsimultak
Halkul s azután megremegtek.

Mikor virág-szirmok peregnek,
Heves halál-párfümök szállnak,
E két kis kezet, ezt éreztem,
Omló szirmát egy fehér lyánynak.

Oh nyomorult évek és árnyak,
Most hulltak e kezek fejemre,
Kicsi, fehér, hónapos rózsák,
Forró-hidegen dideregve.

Hol van fűrtjeim régi kedve,
Mikor virágot várt s nem lombot?
Kicsi kezek én már lerázlak,
Kicsi alélt szirmok, bolondok.

Nagy, kártékony, üvöltő gondok
Őszvihara a csunya sárba
Virágimat lefújja, rázza:
Vedd le kezeid a fejemről.

1909

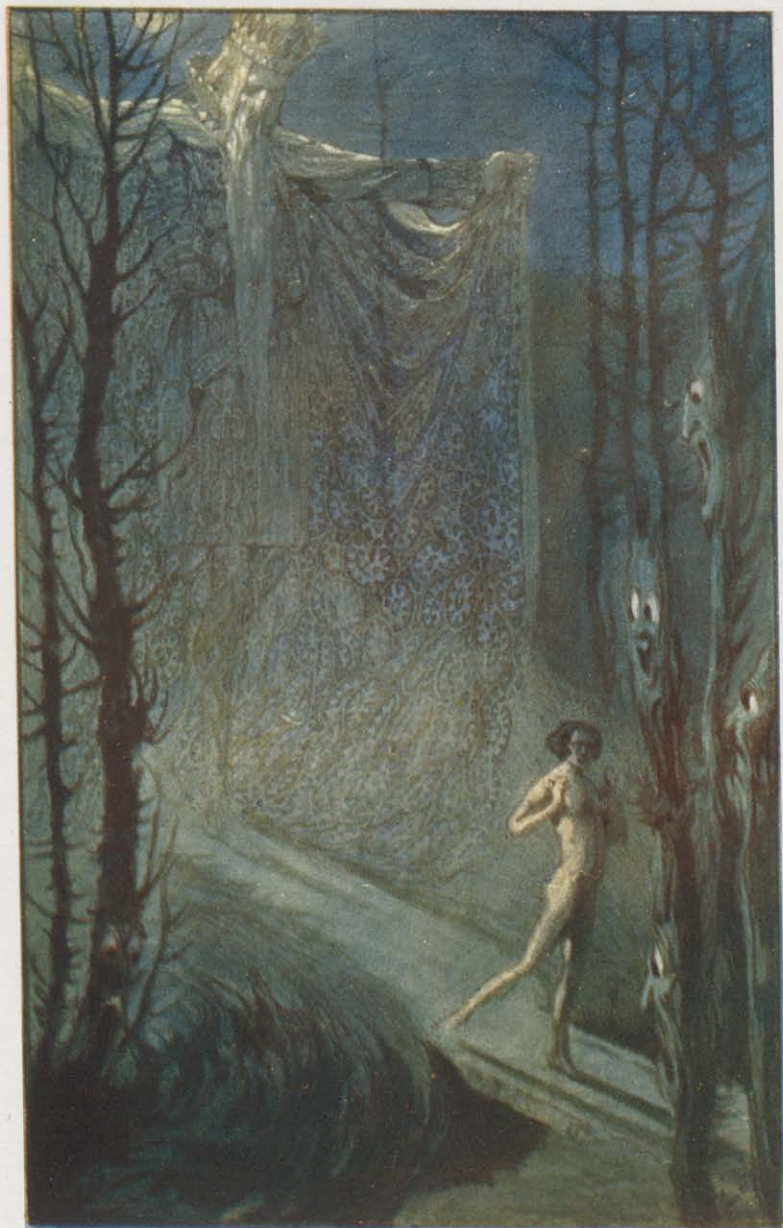
JÓ CSÖND-HERCEG ELŐTT.

Holdfény alatt járom az erdőt.
Vacog a fogam s füttyörészek.
Hátam mögött jön tíz-öles,
Jó Csönd-herceg
És jaj nekem, ha visszanézek.

Oh, jaj nekem, ha elnémúlnék,
Vagy fölbámulnék, föl a Holdra:
Egy jajgatás, egy roppanás.
Jó Csönd-herceg
Nagyot lépne és eltiporna.

1908

Jó Csönd-herceg előtt.

NÉZNI FOGUNK, HEJHAJH.

Vén szemeim, öreg pajtások,
Nem kell többé igézni:
Most kezdődik az úri élet,
Nézni fogunk, hejhajh, csak nézni.

Csiklandóbb a csóknál a nézés,
Ha nem is néznek vissza:
A poharat körüláhítjuk
S bánjuk is mi, ha más kiissza.

Kik most nőnek, azok a lyányok,
A régieknél szebbek,
Rózsásabbak, sugarasabbak,
Izesb húsuak, begyesebbek.

Vén huncutok, ne féljetek már,
Nem kerül sor a csókra:
Készüljetek, hejhajh, büntetlen,
Százszorszép, szent látnivalókra.

1909

A CSÓK-CSATATÉR LOVAGJAI.

Csók-csatatéren minden éjjel,
Mikor már sok a halott,
Jönnek hirtelen, szárnyasuhogva
Testetlen, szép lovagok.

Fehér az arcuk, bánatos-bús
Láng-leplük szinte vakít
S összeszedik csók-csatatérnek
Elhullott bajnokait.

Kék hegyek mélyén élnek ők mind,
Hol csókunk üdve remeg
S itt kapnak majd életet újból
Csóktépett holttetemek.

Tiszta fehér itt minden, minden,
Mi nálunk barna, balog,
Kik itt élnek szűzek, jók, tiszták
S örökké fiatalok.

Itt sebeket, vért elfelejtünk,
Itt testetlen a világ,
S szűz lányok bőréhez nem érnek
Bőrrel a szűz daliák.

Itt a szerelem áldott, könnyű,
Boldogan balga dolog,
Aki szeret, kinézi párját
S nagyon reá mosolyog.

S akire ifja rámosolygott
A lány, míg játszva lesik,
Árkangyalt fogad a méhébe
S boldog teherbe esik.

S ha valaki itt csók-csatában
Kapott halálra sebet,
Kék hegyek között felsóhajt egy szűz
S fehér lovag született.

S csók-csatatéren, itt a földön,
Nem gyűl össze a halott,
Eljönnek értük minden éjjel
Új-új, fehér lovagok.

1909

A HÓVÁR-BÉRCEK ALATT.

A Hóvár-bércek alatt,
Babona-bércek alatt,
Zuhog le holdfényes, nagy erdön,
Ott zuhog a szerelmi patak,
Ott zuhog pallótlan háttal
Egy mély vizü, hegyi patak.

A Hóvár-bércek alatt,
Hol süt a hold s falevelekről
Száz huncut törpe le-leszalad,
Ott vár engem minden éjfélnélkor
Legény-csapat, leány-csapat,
Két parton két tüzes csapat.

A Hóvár-bércek alatt
Pallóra lesnek ifju hadak
S ágyamról fölröpítnek,
Odaröpítnek asszony-szavak
S éjfélnélkor jégdermedten
Fekszik ott egy alvó alak.

A Hóvár-bércek alatt
Csillanó zöld hegyi patak
Pallója vagyok én meredten
S forró fehér lábacskákkal
Rajtam száz leány átszalad,
Szerelmes ifjához szalad.

A Hóvár-bércek alatt
Dalol éjfélikor a hegyi patak
S erdőn, álmaim sűrűjében,
Ezernyi csók-mese kacag.
Szeretők búgnak és lihegnek,
Amig a hajnal hasad.

A Hóvár-bércek alatt,
Babona-bércek alatt,
Egyszer majd eltörött derékkal
Az éji palló leszakad,
Csókos leányok nagy terhével
A hegyi patakba szakad.

A Hóvár-bércek alatt
Még dalol a zöld hegyi patak,
Éjfélikor az inogó pallón
Száz meztelen lyány átszalad.
Még zuhog a szerelmi patak,
Bús, zuhogó, hegyi patak.

1909

Hívott a titkok nagy mezője,
Kellette magát száz síma út
És én legényesen, dalolva
Csaptam mögöttem be a kaput.

Valamennyi út fölfelé tört
Ragyogón és virágba veszőn
S én feledtem a csendes udvart,
Rohantam részegen a mezőn.

Rohantam dalosan s vakultan,
Befogtak új, csodás illatok
S száz út végén nem vettem észre,
Hogy már minden utam elfogyott.

Sehol, sehol a régi hajlék,
Ködbe és éjszakába borult,
Rét, út, virág, illat és udvar,
Kapu, hit, kedv, mámor, nóta, mult.

Vad bozótok el-elbuktatnak,
Emlékek és borzalmak között
Taposom a vaksötét pusztát,
Sorsomat és a sűrű ködöt.

Vissza, a vén csöndes udvarba
Elsülyedt azóta mind az út
S távolból hallom, ködben, éjben,
Hogy nyitogatnak egy vén kaput.

VEZEKLŐ VIGADOZÁS ZSOLTÁRA.

Tudom, hogy magasságba küldtek
S pályám grádicsát mégis sírva hágom.
Rút bűn az én szomorúságom.

Víg zengedezésre hivattam
S gonosz jajjal illettem nagy személyed,
Jehovák Jehovája, Élet.

Feledtem, hogy szent az én testem,
Mert örök Rend fehér folyói mossák,
Csodálatos csodálatosság.

Mindenki szent, ki életet nyer,
Mindenki fia és mindenki atyja
S átkozott, ki létjét siratja.

És egyformán szent minden élet,
Magvető vagy rothadt, csirátlan semmi,
Bűn az életet nem szeretni.

Minden nemzés, a meddőség is,
Zseni, állat-sor egyben-egyek, hősök,
Belső sebek s varral-verősök.

Csak örülni szabad, örülni,
Ellankadni soha: mindent lebírni.
Sírni nem szabad, sohse sírni.

Jehovák Jehovája, Élet,
Minden jajom víg-hahotázva szánom,
Bocsásd meg a szomorúságom.

RENDBEN VAN, ÚRISTEN.

Ki akarta, hogy megtagadjam,
Örök Sionát messzehagyjam
S visszakolduljam öregen
Magamat ismét unt kegyébe?

Lelkes képem kinek a képe?
Kinek roskadok én elébe,
Amikor minden elhagyott
S nem tudom, ő van-e valóban?

Ki füröszt engem rosszban, jóban,
Kibe olvadok elmulóban,
Kitől kérdem meg egy napon,
Vajjon kínomban kedve telt-e?

Ki akarta, ki istenelte
Bús lényemet, így ki nevelte,
Ilyen gyávának, kicsinek,
Hogy makacsul még meg se haljak?

Ki akarta, hogy ne akarjak
S mint csenevész, őszi fű-sarjak
Feküdjek kaszája elé
S így szóljak: rendben van, Úristen?

1909

ALÁZATOSSÁG LANGY ESŐJE.

Nyilazott Napod tüzes hője,
Nem volt enyhülésem, Uram,
S felhődből rámpermetezett
Alázatosság langy esője.

Nézd, ahogyan fejem lehajtom,
Szánom minden dölyföm, Uram,
S ha van még bennem gőg-erő,
Szívemmel együtt kiszakajtom.

Mutass nekem egy ellenséget,
Valaki ocsmányt, óh uram,
Megcsókolom csúf lábnyomát,
Hogy méltón imádjalak téged.

Elébem kis folyókák hozzák
Szakadt kegyelmed, óh Uram,
S csobog lelkemben kedvesen
A leesett alázatosság.

Szeretnék mindent odaadni
Nagy, szent szeszélyednek, Uram,
S szeretnék minden percemben
Nagyon-nagyon megaláztatni.

1909

SZELÍD, ESTI IMÁDSÁG.

Uram, adj csöndes éjt,
Nyugodalmas, nagy éjt
A te vén gyermekednek,
Beteg, rossz gyermekednek.

Fölséges dáridók,
Keserves dáridók
Muzsikája kerüljön,
Hangja messze kerüljön.

Ne ülj szívemet,
Nyomorék szívemet
Az ébrenlét lidérce,
Rettenetes lidérce.

Aludjak kacagón,
Álmodjak kacagón
S boldoguljak álmomban,
Ifjuljak meg álmomban.

Valami nagyon nagyot,
Valami dicső nagyot
Álmodva hadd képzeljek,
Éjemben hadd képzeljek.

Imádkozzak, mint gyerek,
Régi iskolás gyerek
Istenes áhitattal,
Altató áhitattal.

Mikor az alkony leszáll,
A barna alkony leszáll,
Régi imám az ajkam
Szaporázza, az ajkam: (Adj
csöndes éjt szüleimnek, adj csön-
des éjt mindeneknek. Istenem,
én járva-kelve, fölvirradva
és lefekve, imádlak, mint
édes Atyám, Jó Atyám vi-
selj gondot rám, ámen.)

1909

KÖNYÖRGÉS VÍG HALÁSÉRT.

Kiáltsák be a zengő Űrbe:
„Nagy vendég van most indulóban,
Ki turkált minden szépben, jóban
S most vetkőzi az életet.“

Csak békétlen ne legyek akkor,
Én Istenem, még ismeretlen,
Add akkor végre, hogy szeressem,
Cirógassam meg magamat.

Sebeim arany-pikkelyeknek,
Göthömet szűz mámornak lássam
S hunyt életem egy pillantásban
Villanjon, mint táncos kacaj.

Pompáztasd rám a mosolygásod,
Szóljon víg harsonád zenéje
S én induljak el a nagy éjbe,
Mint ki nagy kanállal evett.

Érezzek egy bolond fölségest:
Szépen éltem, sok-sok jót adtam,
Köntösöket tépnek miattam,
Éljen. S elnyel az Űr.

1909

Virágos, kék pad-terítőmről
Sikoltok vígat és nagyot:
Most szememről letépett kendőt
Lengetek az élet felé,
Élet, én élni akarok.

Élet és Halál: majdnem-egyek,
Nagy rokonok, nagy különök,
Két orcámon egyszerre cuppant
Forró, vitázó csókotok
És én most Hajnalt köszönök.

Hajnal, Hajnal, nem szabad menni,
Új élet, új riadalom:
Új fürösztó vize a létnek,
Én a virágot gyökerén,
Szabad nagy mezőn akarom.

Visszajövök és újraélek,
Ki akar egy új szemfedőt?
Én ráérek másat szerezni
Ezer piros, szép, várt öröm,
Ezer szép Holdtólte előtt.

Élet, gyere most csókolózzunk,
Minden lehed tudómba száll,
Csókos szádra, meleg öledbe,
Szent nászágyadra kergetett
Másik szeretőm, a Halál.

Már-már lelkem csúf bűnök veszték
S jöttek békés esték:
Rákacagott a háborúra
Az Uraknak Ura.

Lemenő, szép Nap volt az arca
S könnyörület rajta.
Az élet be' sok ujat hozott
S Isten nem változott.

Falusi, nádas iskolában
Már ilyennek láttam,
Ki rossz helyett jó és új szívet
Adhat mindenkinek.

Hajunknak egy ősz, hulló szála
Följegyzett bú nála
S ha bűnös lény tőle elköszön,
Ő vár, míg visszajön.

Nem rózza meg sok vétkeinket,
Mert ő szeret minket
S poklok felé visz bár az utunk,
Ő int s visszafutunk.

Bennünk él s be jó hinni benne,
Ez ősz szerelembe,
Ő még a temetőn is virít,
Ő a gyermeki hit.

Fölemelt és vérem lemosta,
Szivem visszahozta,
Sebeimre áldóan szedett
Balzsamos füveket.

Édes-ernyedten várok várva
Most már a halálra.
Szemem: övé volt, kezem: keze,
Mindent ő végeze.

Háborura el ő bocsájtott
S bűnökből kihántott.
Rákacagott a háborúra
Az Uraknak Ura.

1909

KOCSI-ÚT AZ ÉJSZAKÁBAN.

Milyen csonka ma a Hold,
Az éj milyen sivatag, néma,
Milyen szomorú vagyok én ma,
Milyen csonka ma a Hold.

Minden Egész eltörött,
Minden láng csak részekben lobban,
Minden szerelem darabokban,
Minden Egész eltörött.

Fut velem egy rossz szekér,
Utána mintha jajszó szállna,
Félig mély csönd és félig lárma,
Fut velem egy rossz szekér.

BOLDOGOK AZ ÖREGEDŐK.

Hajh, mások szépen elfogyasztják
Ifjú életük sok malasztját.

Másoknak az öregség semmi,
Mások meg tudnak öregedni.

Egyszer-kétszer testük kirázza
Az ifjúság maláriája.

Aztán szépen pihennek, ülnek,
Mosolyognak és megvénülnek.

Napjaikat nyugodtan fejtik:
Betegek voltak s elfelejtik.

A bölcs mosolyt csak úgy havazzák,
A csókot hűlve kanalazzák.

Nem bántja őket ifjú bánat,
Nem értenek, de megbocsátnak.

Csak én tartom ifjan az arcom,
Csak én vívom mindig a harcom.

Csak én vagyok bánatos, orzó,
Öregségben is ifjú torzó.

Simító lapja a redőknek,
Irigye az öregedőknek.

MOST PEDIG ELNÉMULUNK.

Csókolj szájon, szép húgom : Este.
Némíts el és hordd szét a hírt,
Hogy bátyád, a hangos szavú,
Dalait daccal befejezte.
S most mondja el utólszor másnak,
Milyen kevés öröme volt
Ennek a bolond dalolásnak.
Csókolj szájon, szép húgom : Este.

Bús vétók és víg vallomások.
Nótás nyögések, mély sebek,
Miattatok zengő kutat
Lelkembe már többé nem árok.
Minden vér-forrás betemetve
S a szent mindent-elhallgatás
Sírján ülnek, némán, keresztbe
Bús vétók és víg vallomások.

Most már minden, mindenki éljen,
Éljenek az ékes szavak,
De Ady Endre nem beszél,
De Ady Endre ne beszéljen.
Bujdosson el, ha tudja merre,
Felejtse el, hogy mit akart,
Piros szive kék-holtra verve :
Most már minden, mindenki éljen.

Elnémulunk, szép húgom : Este.
Egy nagy csókkal elnémulunk

S nézzük a süket Éjszakát
Halottakként, húrt megeresztve.
Fogunk talán még csöndbe törni,
De szavunk nem lesz szent titok:
Magunkat és mást meggyötörni.
Elnémulunk, szép húgom: Este.

1909

HISZEK HITETLENÜL ISTENBEN.

Hiszek hitetlenül Istenben,
Mert hinni akarok,
Mert sohse volt még úgy rászorulva
Sem élő, sem halott.

Szinte ömölnek tört szívémből
A keserü igék,
Melyek tavaly még holtak voltak,
Cifrázott semmiség.

Most minden-minden imává vált,
Most minden egy husáng,
Mely veri szívem, testem, lelkem
S mely kegyes szomjuság.

Szépség, tisztaság és igazság,
Lekacagott szavak,
Óh, bár haltam volna meg akkor,
Ha lekacagtalak.

Szüesség, jóság, bölcs derékség,
Óh, jaj, be kellett ek.
Hiszek Krisztusban, Krisztust várok,
Beteg vagyok, beteg.

Meg-megállok, mint alvajáró
S eszmélni akarok
S szent káprázatokban előttem
Száz titok kavarog.

Minden titok e nagy világon
S az Isten is, ha van
És én vagyok a titkok titka,
Szegény hajszolt magam.

Isten, Krisztus, Erény és sorban
Minden, mit áhítok
S mért áhítok? — ez magamnál is
Óh, jaj, nagyobb titok.

1910

ISTEN DRÁGA PÉNZE.

Hát eljöttem a kamattal,
Uram-Isten,
Agyonnyargalt akarattal
Siettem, hogy el ne késsek.

Itt az Élet, itt a pénzed.

Sokat kellett ráfizetni,
Uram-Isten,
Magamnak nem maradt semmi :
Ráment mind a kamatokra.

Gyilkos volt a világ sodra.

Inaimnak frissességét,
Uram-Isten,
Barna hajam sűrűségét,
Erőmet a vérben, agyban :

Neked adtam, odahagytam.

Drága pénz volt, mindegy most már,
Uram-Isten,
De hogyha már megkínoztál,
Hagyd még nálam drága pénzed.

Drága kölcsön, drága Élet.

Fogatlanul, akaratlan,
Uram-Isten,
Lehessek még hatalmadban,
Uzsorával legyek még ott:

A világban, nyomorékok.

Nagy adóval, nagy kamattal,
Uram-Isten,
Akaratlan akarattal,
Add, egy kicsit visszatérjek.

Csak hogy éljek, csak hogy éljek.

1910

A FÖLTÁMADÁS SZOMORUSÁGA.

Piros, nagy köd-tályogok közül
Sunyított rám a csalfa Nap,
Midőn így szólék:
Kelj föl és légy szabad.
Tán Budapesten, talán máshol.
Alig emlékszek valamire
A néhai világból,
De szomoruan föltámadtam.

Sírom sziklái szétgurultak,
Füstölt a Golgotha s kiléptem
Föltámadottan, tétován
Mély Sárkány-sírából a Multnak
S mint akinek kevés a vére,
Elindultam új apostolok
Keresésére.

Vihar s üvöltő Tátra-erdők
Voltak az én Tamásaim,
Kik sebeimnek nyílásain
Ujjaikat mártván benyultak,
Ködök szálltanak
S ködökön át
Megromoltan és feledőn
Hagytam el a Multat.

És megint szólék: én nem tudom,
Ki vagyok, éltem-e, élek?
Valakinek neve vagyok
Vagy örököse egy halott

Szomorú nevének?
Lázamat az est, postámat
A posta,
Mintha régen-régen hozná,
Úgy hozza.

De jött a reggel, fázva rémlett
És én nem tudtam micsoda
Emlékek
Tarlójáról jött ez a reggel?

És sebeimet tapogattam,
Fájtak, égtek förtelmesen,
De mikor kaptam, hogyha kaptam?
Hol jártam én,
Hát éltem már én?
Ki sirhat most tán énmiattam,
Ki vagyok és merre megyek?

Aztán bolyongtam: tót zsoltárok
Harsogtak a fenyvesekben.
Micsoda zsoltárt is tudtam én
Kedvesebben
Valamikor?
Csak hallgatok,
Most már mindent elfeledtem.

Hallom, hogy távolból érkeznek
Ide mások.
De hol a Távol, hol a Közel

S hol vannak köztük

Állomások?

És mintha sohsem jöttem volna

S csak itt vagyok:

Szemek, levelek, távíratok,

Nem tudom miért keresnek.

És nem tudom, miért néznek rám

Kutató arcok?

Arcomon nincsen régi írás,

S a régi harcok

Nagy legendája elmosódott

Vén arcomon, vén fejemen.

Olyan vagyok,

Mint rosszul kezdett

És meg se kezdett szerelem.

Szőke leány, szent, ifju cédrus

Büszkélkedik fényes napon

Néha előttem,

S fogcsikorgatva, hallgatagon

Rohanok messze tőle én.

Emlékezek vagy csak fájok?

Ha élnék, ha szeretne,

Ha volnék. Gondolkozom:

Lyányom lehetne.

S amott egy-két virágos hajú

Asszonyra nézek álmélkodva,

Óh, mintha egyszer bolondja

Lettem volna fiatalnak,
Ilyennek, párnak.
Idegenek és kire várnak?
Beszélnek hozzám,
Cirógatnak kandi szemekkel
S úgy érzem, hogy hátam mögött
Áll egy idegen, másik ember,
Hozzá beszélnek.

Valami úgy fog, mint rabot,
Mint alvajárót a tetőn,
Kit én is nézek reszketőn,
Mint furcsa távolít.
S a mit én mondok oly hűvös,
Mint jégbarlangba ordítón
Besivító vihar-szavak.
Valahol hóban elakadt,
Valami messze hómezőn
Az én régi valóm.

És csitt, amott tenger vonít
Régi fájást,
Irgalmatlant és távolít,
De ez a tenger fenyves erdő.

Igen: tengerek, városok,
Asszonyok, vágyak föllegeknek
S rajtuk Páris a korona.
Ragyogóbbak, szebbek,
Mint a legforróbb látomások.

Volt-e hozzájuk közöm egykor
Vagy ezt mind mások
Ölelték és csodálták?

Óh, jaj annak, aki feltámad
S nem érzi önnön-életét.
Beszédje kongó báb-beszéd
S báb-színpad bábja ómaga.
Kérdés, kísértés és titok,
Én azt várom: valaki majd
Hívni fog
S édes, meleg szájjal
Sugja meg majd, hogy ki vagyok.

Itt tó van a Táttra ölen,
Csillogó, tiszta, vad,
Keresem benne a századokat,
Az életemet,
A sírtáró dalokat.
Keresem magam közelségét,
A szállaló Időt
S a tükröt, a varázssosat,
A megismerttetőt.
És megáll az Élet
És tudom, hogy most már semmi sincs,
Senkisésem él
És semmisem igaz.
Keshedt, vén arc vigyorg a tóból
És nem tudom: ki az?
Föltámadtam, jaj, föltámadtam.

ÖREG SUHANC VÁGYAKOZÁSA.

Óh, csókolt csókok, lengeteg asszonyok,
Bűnök kerítette, pamlagos életem,
Egy szép, friss testű lányról
Álmodoznom szabad-e még?

Itt, a falumban virágosak a fák,
Itt a régi suhanc el-elemlékezik
S a régi, szűz kisasszony
Alakját földidézgeti.

Ugy jár lelkemben, mint késett ibolyák
Fölött júniusban a napsugár heve.
Nincsen szebb, mint az emlék
S egy finom gyermek-hajadon.

Óh, csak még egyszer gyérülő hajamat
Fölborzólná egy lány, nem érintett, szelid,
Mondván: „Leszek az első
Zsenge és piciny asszonyod.”

1910

NAGY SÍRKERTET MÉRÜNK.

„Édes apám, talán elférünk.“
Ő hosszakat lép s némán számol,
Én a nyomában.
Sírkert kell a családnak : mérünk.

Hol kelni szoktak friss palánták,
Meleg ágyaknak közelében,
Vetik külön majd
Az Ady-magvak hideg ágját.

Házközeles, fekete földben
Mérjük a sírkert szélét, hosszát.
Négyen leszünk csak,
Kik idehullunk örökölten.

Dús földön és kevés kalásszal
Értük el a mérésnek őszét,
Az apám lép, lép
Reszkető lábbal, esti lázzal.

Százszor és százszor újra kezdi.
Már száz sírra eleget lépett,
De hátha, hátha
S bús lépéseit megnöveszti.

Ez a föld, ha maggal beszórta,
Emlékszik rá, áldott volt mindig,
Kereszt keresztet
Ért itt nyáron hússzorozódva.

Két fia van és velük elvész
E dús kis földnek kis családja,
Minden és minden.
Hát négy sír lesz itt csak a termés?

„Édes apám, talán elférünk.“
Este van, ő tűnődik, hallgat
S az alkonyatba
Beleveszünk, sírkertet mérünk.

1910

Halkabban daloljatok,
Északi, vándor dalok,
Hirtelen, kósza dalok,
Szél-viharok.
Ma június van
S kissé búsan
Jöttem el valahonnan.
Jóéjszakát se mondtam.
Meleg, vihartalan
Nyárban
Tettem be oda a szívem
S a lábam
S szeretném kivonni őket,
E hamar lépegetőket.
Halkabban daloljatok,
Északi, vándor dalok,
Hirtelen, kósza dalok,
Szél-viharok.

1910

Meleg karokban melegedni,
Falni suttogó, drága szókat,
Jutalmazókat, csókolókat:
Milyen jó volna jónak lenni.

Buzgóságban sohsem lohadni,
Semmit se kérni, el se venni,
Nagy hűséggel mindent szeretni:
Milyen jó volna mindig adni.

Még az álmokat se hazudni,
Mégis víg hitet adni másnak,
Kisérő sirást a sirásnak:
Milyen jó volna áldni tudni.

Meleg karokban melegedni,
Falni suttogó, drága szókat,
Jutalmazókat, csókolókat:
Milyen jó volna jónak lenni.

GŐZÖSRŐL AZ ALFÖLD.

Magas, fátlan síkokról
Nyargaltak le az Alföld
Mély, szomoru völgyébe.
(Fut a gőzös az éjbe.)

Világok és jövődők
Néznek ki a vonatból
S alacsony tanya-házak
Óvakodva vigyáznak.

Tatárba begyógyultak,
Törökkel megbékültek,
De a multjukat állják
S a fákat is utálják.

Se viráguk, se fájuk,
Se némettel békéjük,
Se kedvük ujja lenni:
Álmuk a zsíros Semmi.

Hajh, Alföldre lenyargalt,
Szűk, vén fejű, magyar nép,
Be elmultak a multak
S lovaid kisántultak.

Csalva, csalódva, csalván
Kopár, régi síkodnak
Valál emlékezője
S lovad rossz nyergelője.

Nincs is e nagy világon
Szánandóbb nép náladnál,
Köd fölötted és köd lent,
Ősi nép vagy és jöttment.

Kisírunk a gőzösből
Sok nehéz, könnyes jóslást
Sorsodról, Alföld népe.
(Fut a gőzös az éjbe.)

1910

A FAJOK CIRKUSZÁBAN.

Magyar bolyba sodort léttel
Sírom el, hogy nincs magyarság,
Nincs kivétel
S még a fájdalmunk is régi.

Minden, minden ideálunk
Másutt megúnt ócskaság már,
Harcba szállunk
S már tudjuk, hogy kár a harcért.

Csak cammogva fonjuk éltünk
Mások elhányt guzsalyáról
S nem kár értünk,
Ha elvágják fonalunkat.

Csak valami más is volna
A mi másolt életünkben,
Mint új borba
Belesajtolt szagos fürtök.

De a mi kis bolyunk semmi,
Húsvéttalan a magyarság
S irni, tenni
Mégis űznek nagy parancsok.

Nem tudom, hogy mi a célja
Ennek a hazug életnek,
Mégis néha
Ezért mindent lángba dobnék.

Mi az én nyomoruságom,
Bármi koldus, bármilyen bús?
Sírva látom:
Kietlenebb a fajtámé.

Céljainkat elcélozták,
Életünket már elélték.
Cirkusz-ponyvák
Bohóc-sorsa leng előttünk.

1910

MERT MÁSOKÉRT CSATÁZTAM.

Tervek fogytán, hitek apadtán,
Mikor immár hamut se hintek
S nem kezdhettek már új megint-et,
Kínszenvedő utamnak végén
Keresgélőn visszatekintek:
Óh, multam, adj egy szalmaszálat.

Készül az ár halott fejemre.
S az Élet, hajh, komoly ajándék,
Adja hozzánk áldott aránkként
A házassító nagy Természet.
Volt-e bennem legalább szándék
Áldottan hagyni az arámat?

Akartam-e szent indulatban
Feledni magam kis személyét,
Hogy majdanta boldogan éljék
Életüket jövőendő mások?
Akartam-e a titkok mélyét,
Hogy önmagamnak fittyet-hányjak?

Látom magam ifju csatákban,
Amelyekben én voltam minden,
Forró, bolond, bő ereimben
Vérem csupán magamért tombolt,
Mint egy földi, kárhozó Isten,
Úgy vívtam a hiú csatákat.

S látom magam magam tagadva,
Eldobva minden hiuságot,
Fehér lovagként mint csatázok
Meg se született milliókért,
Voltam nem ismert, megalázott,
De a lelkem ujjongva vágtat.

Óh, Élet, én nem csaltalak meg,
Nem csaltalak meg mégsem, mégsem,
Volt száz termékeny szívverésem
S nem faragott versek és képek,
De néhakori fehérségem
Mondnak vétót majd a nagy árnak.

Hogy nem hittek szavamnak, még jobb,
Mert így fehérebb minden tettem,
Mert így gyönyörűbben szerettem:
Tudtam azoknak szépen adni,
Akiától önzőn mitse vettem;
Éltem, mert néha éltem — másnak.

1910

LELKEK A PÁNYVÁN.

Kipányvázták a lelkeket,
Mert ficánkolt csikói tűzben,
Mert hiába korbácsoltam,
Hiába űztem, hiába űztem.

Ha láttok a magyar Mezőn
Véres, tajtékos, pányvás ménet:
Vágjátok el a kötelét,
Mert lélek az, bús magyar lélek.

1906

Lelkek a pányván.

A CIVÓDÓ MAGYAR.

Halj meg már bennem, te civódó magyar,
Békétlen Koppány, hunn ördögök fia :
Komédia minden, komédia,
Nézzek immár nagyobbakra is.

Mi régen erdő, az ma már Budapest
S mi egykor bánat, az ma komédia
S a lázadót ma már nem védi a
Táltos-düh és a magyar muszáj.

Hadd ne bánjam már, mit csinál a magyar,
Legyek két ország : Élet s Halál fia :
Komédia minden, komédia,
Nézzek immár nagyobbakra is.

1910

BUKDOSIK A LELKEM.

Bukdosik a lelkem,
Mint számár a jégen:
Meghanyatlott
Az én büszkeségem.

Nagyon meghanyatlott
Ős fenyő módjára
S a volt úrnál
Nincs szomorubb árva.

Fűrész fűrészelte,
Fejsze nekivágott:
Büszkeségem,
Óh, halálra váltott.

Búcsuzom már tőled
Bölcseséggel telten
S bölcseséggel
Bukdosik a lelkem.

1910

KÖSZÖNET AZ ÉLETÉRT.

Van-e szebb élet, mint a másik,
S nem mindegy-e, akárhogy
Verjük magunk az elmúlásig?

Úgy siratom azt, amit sírtam,
Olyan nagy vétek a sirás:
Esti vezeklés hajnal-pirban.

Aki él, az mind, mind örüljön,
Mert az élet mindenkinek
Kivételes szent örömul jön.

Én vétkeztem, százszor vétkeztem,
De már jön a megjobbulás,
Már az örömet látni kezdem.

Már megragyog fénnel az élet,
Mindennemű és mindenkié:
Milyen nagy, áldott fényességek.

Akárki helyén éltem volna,
Életem éltem egyaránt,
Ujjongva avagy panaszolva.

És akármilyen is fog már jönni,
Mielőtt végleg elmegyek,
Meg fogom ezt szépen köszönni.

1912

Már új utálatok se jönnek,
Nagy csapások meg nem csufolnak,
Kopott, silány, hivatlan vendég
Penészes portámon: a Holnap
S roskadott vállamon: az Élet.
Csodálkozom, mikor beszélek,
Vagy mást merek unt szóra hozni
És hogy még tudok csodálkozni.
Néha, ütötten, mintha várnék
S táncol előttem halvány-halkan
Futós időkből néhány táncos,
Zárt szemű és hűlt lábú árnyék,
Ezekkel is már leszámoltam,
Csak voltak ők és én is voltam
Táncok korában, hős időben.
Csak olykor-olykor ébredeznek
Egy-egy versfaló messzi nőben,
Kiktől bókokat hoz a posta,
Kik unalomból kalandozva
Verik meg a vén kapus várat.
Egy szemrehányás, késett zokszó,
Elhalt hangu baráti kérdés
Jön-jön még s több váltó-lejárat.
És siratás, keserű száj-íz,
És a „mi lesz?”-re vállat vonva
És nézvén látni nem akarni,
Kergült a szív és az agy lomha.
Böngészem a hirlapok sorját,
Semmit se bánok, őrzök, értek.

Ürülnek a boros edények
Íz, szomjuság és mámor nélkül,
Se nem dühödik, se nem békül
Közömbös, borult, szegény lelkem.
Küldött az Élet: megfogadtam,
Parancsokat rótt: teljesítvém,
Kérdezett és ime: feleltem.

1912

AZ ELZÁRT KIRÁLY-LYÁNY.

Mosolyom, e pajzán király-lyányt,
Vén, bús kapukkal ime elcsukom,
Arany-haját, nagy gyermek-szemét
Utálom, irigylem és unom.

Haját tépje, szemét kisírja,
Hadd öregedjék együtt meg velem,
Szokjék sötéthöz s maradjon el
Tőle is a kandi szerelem.

Emlékezzék, mikor csókoknak
Volt balzsamos, ezer, napos napuk
S csók-csengőre nyiltak szívesen
S ifjasan a zárt tömlöc-kapuk.

Fonnyadjon el gőgös pártája,
Mely a csók-díj selyménél szennyesebb,
S gyógyítsa meg vágyát az Idő,
E bizsergő, enyhe, drága seb.

S majd hogyha a kapuk kinyílnak,
Felejtette legyen azt, ami volt:
Megölelem a fonnyadt, ősz lyányt,
Az aggszüzült, tört halál-sikolyt.

1912

AZ ÓPERENCIÁS TENGEREN.

Pucér mellemet vágyom betakarni
Felhőkkel, mint az őszi, csöndes Ég,
Ne táncoljon tovább az Élet rajta:
Most már hadd jöjjenek a mesék.

Száz méter lenne borotvált szakálam,
Öreg az ajkam, fogam is hibás:
Olyan kicsi tenger lett a szivemből
S olyan nagy az Óperenciás.

Hát megpróbálom magam befelhőzni,
Szólni magamról unott a dolog,
Gyűl és dohog őszi mese és felhő,
Burkolt mellemre rágomolyog.

Volt egyszer, sokszor, volt talán ezerszer,
Hét mérföldes csizmáju hős, derék
Királyfi, ki szabad mellel elindult
És, himm-hámm, elnyelték a mesék.

A VÉN CSAVARGÓ.

1.

Farkasordító, gonosz télben
Életem, ez a vén csavargó,
Vergődik, fut gyilkos veszélyben
Hajhó, nem éri hangom el.
Rongyoltan és térdig a hóban
Hol erre, hol amarra tart,
Megáll, kis ereje fogyóban.

Hajhó, egy útszéli keresztnek
Támaszkodik a vén csavargó:
Nem az ő útja, útatvesztett
S ez a kereszt tán sírkereszt.

S nincs más jel a vad hómezőben.
Estelegve és ködbeszóttan
Forgószél-lován össze-vissza
Száguld a fehér Fagy-Halál
Dermesztve, füttyülve, vakítva.
Vén csavargó, itt nincs tovább
S az a fa-Krisztus se segít meg,
Hajhó: az élet nem adódott
A bús galileabeliknek.

2.

Hát lefekszünk és álmodunk,
Mint az elfeledett rege
S édes álmokban vesz meg minket
Az Isten hidege.
Hajhó, hát lefekszünk és álmodunk.

3.

Pompás és kicsiny palotában
Párfümös, párás, jó meleg,
Csókos illatú, kis termekben
Vár a legnagyobb szerűbb leány.

Szűz, de pompásabb az Életnél,
Bölcs, de nyugtalan telivér
S az ő kész, szent hálósobája
Megér száz, híres csarnokot.

Ő az Életnek el-nem-értje.
Ő az a Gyönyör-Valaki,
Kiért nem kár a kárhozás sem,
Kiért nem nagy adó az üdv.

Édes ágyába vonja forrón
A vén csavargót ez a lány
S a legégibb muzsika hallik
A legemberibb éjjelen.

4.

Így fagyott meg a vén csavargó.

1912

A FIAM BÖLCSŐJÉNÉL.

Hús lugasban vén, nyári napon,
Aludj, mikor az apád altat,
Kicsi fiam:
Felleg-bölcsőd sírva ringatom.

Álom-testecskédet legyezem,
Csókokra emlékszem, melyekből,
Kicsi fiam,
Nem hívott elő a szerelem.

Hogy ködből vagy és sohse valál,
Sohse fájt így szegény apádnak,
Kicsi fiam,
Közel lehet hozzá a Halál.

Édes magzat-vágyak teltenek,
Csak téged kíván már a csókom,
Kicsi fiam,
Aludj, aludj, vén apád beteg.

Vén nyár, vén sors, magtalan apa
Akartad-e valaha látni,
Kicsi fiam,
Kóbor, bús apádat valaha?

Halál leseng e nyári napon,
Mintha én feküdnék bölcsődben,
Kicsi fiam,
S álm-arcocskád cirógatom.

BOSSZÚS, HALK VIRÁGÉNEK.

(„Ne vess el engemet az én vénségemnek idején, mikor elfogy az én erőm, ne hagyj el engemet... Mert szóltak az én ellenségeim és akik az én életem után leselkednek, együtt tanácskoznak, mondván: Az Isten elhagyta őtet. Kergessétek és fogjátok meg őtet, mert nincs, aki megszabadítaná.“ Zsoltárok könyve 71.)

Ugy-e, Uram, hogy mosolyogjak
S tovább viritsak Te szép, álnok
Nagy parkodban,
Miként a fiatal virágok?

Így akarod, így kell akarnod,
Minden plántáknak ültetője:
Bú és gaz hogy
Leghűbb virágod be ne nőjje.

Mert ami van, mind Te virágod
S minek rostjait nedv-ár rója,
Uram, Isten,
Mind a Te parkod virulója.

Akit Te életben tartottál,
Szirom-kincseket kire költél,
Neked drága
Mind, akit ifjan meg nem öltél.

Te szemeid nem nősen látók,
Nem fogja be kufár szegénység,
Neked mindegy
Virág-ifjúság, virág-vénség.

Akit Te virágzásra szántál,
Virágozzék, míg ki nem rántod
Ős kertedből.
S ugy-e szépek a vén virágok?

Mérges szagu, vad burján-rózsák
Ifjas truccal mégis rám törnek.
Látod, látod:
Kölyök virágaid gyötörnek.

Üzenj nekik a tüzes Nappal,
Hogy szerelmed virág-hóbortja
Az a vénség,
Mely vénségét ifjuan hordja.

Üzenj nekik, hogy istenséged
Fekete rózsáért sovárog
S vágyad teltét
Virág-vénülésig bevárod.

Én, jó Uram, fekete rózsád,
Élek, ha diktálsz, hogy éljek,
De vigyázz rám:
Lázongnak a virág-cselédek.

Te ültettél, Te vénítettél,
Virágoztam, ahogy akartad,
Mit akarsz még:
Virágozzak vagy rontva haljak?

Viditnod kell ily ritka plántát
Neked, Te, egyedül nem dőre
S kénkövekkel
Csapnod minden leselkedőre.

De addig ugy-e mosolyogjak
S tovább viritsak Te szép álnok
Nagy parkodban,
Miként a fiatal virágok?

1912

A PATYOLAT ÜZENETE.

Meghurcolt a Vér, ez a Pokolba
Bomolva, romolva
Vágtató, tüzes fogat
S most lenget utánam jelt
A Patyolat,
Most, most szeretnék lenni bátran
Élet-tagadó, szűz, makulátlan,
Vágytalan és tiszta.

Most mikor már nem térhetek vissza.
Átkozom gerjedelmem,
Az elsőt, amely vágyat adott,
Az első, szennyes gondolatot.
Szerelmem,
Ki olyan hamar ébredt,
Óh, emlékek, emlékek,
Csak egy kicsit ne bántanátok.

Minden volt dolgom egy-egy átok,
Szégyen.
Boldog, ki Isten kegyelmében
Fehérre aszatja magát.
Tíz-húsz, szent bőjtű, kámzsás barát
Szép árnyéka táncol körül:
Be boldog, aki nem örül:
Jaj, be piszkos ruha az Élet
S a Vér be nyomorult, be ronda.

Harmincnégy esztendő, vén koromba
Mindenek túlján
Undorodván s szépen butulván,
De, jaj, mégis tudván sokat,
Sírva nézem, hogy kendőt lenget
Késetten az én bűnös lelkem
S egyetlen, igazi szerelmem
A Patyolat.

1912

KIS, KARÁCSONYI ÉNEK.

Tegnap harangoztak,
Holnap harangoznak,
Holnapután az angyalok
Gyémánt-havat hoznak.

Szeretném az Istent
Nagyosan dicsérni,
De én még kisfiú vagyok,
Csak most kezdek élni.

Isten-dicséretre
Mégis csak kiállok,
De boldogok a pásztorok
S a három királyok.

Én is mennék, mennék,
Énekelni mennék,
Nagyok között kis Jézusért
Minden szépet tennék.

Új csizmám a sárban
Százszor bepiszkolnám,
Csak az Úrnak szerelmemet
Szépen igazolnám.

(Így dúdolgattam én
Gyermek-hittel, bátran,
1883
Csúf karácsonyában.)

AZ ÖRÖKKÉ ELVÁLTAK.

Végsője is szalad lihegve
Kiméráim régi sorának
S szökött katonákért most kapok
Bebocsáttatást a szivekbe.

Hát nem oly vad a sok „vad álom“ ?
Fölordozást kap szenvedőjük ?
Jó szivek, hát im, itt a „költő“
S mult álmai, — én már utálom.

Valahová későn felértek,
Multam egy véres hegy-csúcsára,
Már csak multat és verset kaptok :
Egy idegen kacag felétek.

Örök lesz nem-találkozásunk,
Mert késtétek nyomom örökön
S mert jajaimnak és magamnak
Halállal is más lessz a másunk.

Halál után is ki-kikelve
Lobogó új és új alakban,
Előletek úgy rohanok majd,
Miként eddig : későn szívelve.

Jó szivek, ti cammogó nullák,
Kikkel be vágytam találkozni,
Óh, jaj, miként lettünk egymásnak
Örökké elvált csillag-hullák.

A MENEKÜLŐ ÉLET.

Ni, miként menekül
A híres Úr: az Élet,
Űzi, veri, kergeti,
Mint egy tolvaj cselédet
Egy nálánál is főbb Úr.
(És vele menekülnek
Millió unokácskák
Kicsikis élet-szemek,
Látom sírva tipegni
Közöttük az én kis
Életemet.)

Tapodja a villámló
Szűz és végtelen havat,
Szalad az Élet, szalad,
Nyomában bogárló,
Véres, bolond láb-nyomok.

Ni, piros, havas homok
S egy szörnyű Üldöző.
Ni, hogy szalad az Élet
Neki a hónak, fagynak,
Hogy szaladnak
Utána a piciny életek
S a darabnyi halálok.
Óh, én magamból kiszállok
S úgy nézem ezt a hajszát,
Mint Rembrandt nézte rajzát
S a borut, mit ecsettel

Holt színnek rakott rája,
A borút, mely ma ragyog.
(Tudom: valaki vagyok,
Ám sok hazug széppel,
Babonás okkal, állal,
Nagyon is sokat szórakoztam
A Halállal.
Pedig a Halál nem döntő,
A Halál is fél és szalad,
Életem és halálom
A futó rajkó-hadak
Két kis, szegény testvér-senkije.)

A nagyszerű, szent havat,
Lelkem-testem bús, kesely
Sorsát, útját követik,
Ritkitják, mint a szabad
Sűrűség vadászai
A vadat
Üldözvén, vér-lábnyomok.
Itt van egy nagy Üldöző,
Ezek az ő nyomai
S ő százszor több Úr, mint a Halál.

A Halál: apró vérfolt,
Egy rosszul járó óra,
Ezer felé ugrándozik,
Ezer felé mutat, int
Ezer bolond mutatója.

Téli bolond, pojáca
És mindig csak semmiség;
Ráver az életünkre
És mégse más, mint egy
Kis látogató kártya,
És mégis és ezerszer
Minden futásnak futtán
Az Élet havas útján
(Életem bolygó útján)
Ott kísért ez apró szolga,
Ez a semmi: a Halál.

Lehet: Élet se volna,
Hahogyha nincs Halál,
Holott ott van mögöttük
Titokzatos Uruk
Valami ős és vad, szörnyű
Szabálytalan Szabály,
Egy nagyon nagy Üldöző.

A Halál bogárosan,
Szeszélyes vérnyomokban
Követi az Életet
Egy nála nagyobb Urnak
Úri nagy parancsából.

De a Halál csak festék
Haván a gyáva Életnek.
(Az én kis életemnek is,

Mert, ni, hogy szaladnak,
Mint lázbeteg arcán a rózsák,
Kinek porokat adnak.)

Óh, Halál, én szeretlek
(Százszor, sokszor vallottam)
És még se vagy más,
Mint véres kísérője,
Csöppekre hullott mása,
Ártatlan kísérője,
A menekülő Életnek,
(Az én Élettel menekülő
Fehér, árva és fagyos
Üldözött életemnek is),
Kik után jön üzve, szünetlen
A nagy Üldöző: az Ismeretlen.

1912

A TAVASZNAK ALKONYATA.

Tavasznak alkonyata vagyok én most,
Hunyt Nap küldöttje s a tarka egek
Utólszor akarják simogattatni,
Akiket szeretek.

Olyan enyhes, vihartalan ma minden,
Olyan ölelni szíttott a karom,
Hogy imádattal tudna átfogódni
Egy csúf ravatalon.

Lezsáklyázott arcok jönnek elébem,
Kérdezgetik, szabadulni szabad?
És megszabadulnak szemek, hó-arcok,
Ajkak, fehér nyakak.

És megszabadítok mindenkit én ma,
Kacagjon a bukott Nap, aki lát:
Simogatni és szeretni való, im,
Most az egész világ.

Amit csak adakoza e dús Élet,
Könnyel nyugtázom és ma mind tudom
S amit megtagadott, az nem is kell már
Itt a keresztuton.

Ami nem jött el avagy ami rossz volt,
Most távol tőlem hadd maradjanak,
Rossz fők, rossz költők, rossz barátok, rossz nők,
Vivát, mulassanak.

Most látom csak, hogy mindenkit szerettem,
Kit szerettem, bántottam, ki csak él:
Kissé tulságos jámbor volt az eszköz,
De jó, szép volt a cél.

Bűneit és küzdéseit másoknak
Úgy szerettem, akár a magamét
S dölyfös, szép gesztusokra áldást bőven
Adnék, ha volna még.

Minden szépségnek, bűnnek és romlásnak
Ős zenéjét ma is kihallgatom,
De ma hozzáadom kritika nélkül
Lelkemet szabadon.

Tavasznak alkonyata vagyok én most,
Hunyt Nap küldöttje s a tarka egek
Utólszor akarják simogattatni,
Akiket szeretek.

(Ma és utolsó órámig mindenkit szeretek, ámen.)

1912

AZ ÉN KOPORSÓ-PARIPÁM.

Éjfélkor jön az álom-fickó,
Kevés szavú, rossz szemű, fürge,
Dobol egy fekete koporsón,
Táncol bolondúl a kezein
S röhögve mondja: „Ülj le, ülj le.“

És jön a másik, jön a többi,
Forognak, mint az ördög-orsók.
Csak a szemük néz mindig engem
S akit reszketve lovagolok,
Ezt a titokzatos koporsót.

A bal kezemben véres kantár,
Suhogó ostor van a jobban.
Gyí, gyí, kergetem a koporsót.
A fickó-had zúg, kereng, röhög
S a szívem csak nagynéha dobban.

És tótágast állnak a fickók,
Sötét van és kén-lángok égnek
S adnak, íme, újabb parancsot,
Tréfásat, vígat és iszonyút,
Ezek a kegyetlen legények.

„Kacagj amíg a hajnal eljön,
Vágtass azzal a táltos-lóval.“
És én kacagva nyargalászok
Vérvevő álom-fickók között
Paripámmal, a koporsóval.

Az én koporsó-paripám.

DRÁGA, HALOTT NÉZÉSEKKEL.

Drága, halott nézések a szememben,
Meleg simogatások a hajamon,
Amiktől, hajh, nem kell már megremegnem,
Karomban odaszikkadt ölelések
S vén lábomban el nem szaladt nagy utak
Lyányok után, kik régen elszaladtak,
Ajkamon száraz és gazdátlan csókok
S fülemben a várt s be nem sugott igék
S orromban sok-sok virágos tavasznak
Parfümjé, mely már semmire se kábit.

Én istenem, élhet-e még sokáig,
Aki nem nyúl már a friss élet után
S bus vízióknak burjánjában gázol
S fél az igazi harmatos, nagy réttől
S retteg a való nyers, leves virágtól
S ajkán már nem tűr csókot, csak gúnymosolyt,
Halott életnek ezt a sírvirágját,
Aki befogja szemét, hogy ne nézzen
S százféle csuklyát ölt, hogy meg ne lássák
S kinek a szive néha szörnyűt rebben?

1912

AZ ELJÁTSZOTT ÖREGSÉG.

Ahogy nőnek az árnyak,
Ahogy fogynak az esték,
Úgy fáj jobban és jobban
Az eljátszott öregség.

Ez az én két vén szemem
Habár sok szépet látott,
Mosolygós öreg úrként
Nem látja a világot.

Nem fogok bocsánattal
Víg arccal tündökölni
S fiatal vétkek fölött
Pálcát tréfásan törni.

Emlékezni se fogok
Kedvesen zsörtölődve,
Ősz hajjal, piros arccal
A régi jó időkre.

Heves, ál ifjúsággal,
Óh, ezerszer jaj nékem,
Megöltem jövő magam,
Az én szép öregségem.

Ahogy nőnek az árnyak,
Ahogy fogynak az esték,
Úgy fáj jobban és jobban
Az eljátszott öregség.

A MEGSZÉPÍTŐ FÁTUMA.

Estéket, ha bennük kószálok,
Beaggatok édes csodákkal
S akik nyomomban járnak bennük,
Nyomasztják édesen az álmok.

Csacska vers ha akad kezembe,
Üres szavaiba ömleszttem
Lelkemnek minden muzsikáját
S hódítva száll titkokat zengve.

Vágyam, mint őrzöngő imádság,
Keres föl egy-egy árva asszonyt,
Fölékesíti, kívántatja
S azután százan is kívánják.

Ha akarnám, ujjongva halna
A gyáva is, ha bennelaknék
Az én halál-gondolatomnak
Mámorító, boldog hatalma.

Csak önmagam tartom bilincsen,
Önmagam számára nincs lángom,
Szívem, reményem, hangulatom,
Erőm, bizalmam, csókom nincsen.

1913

Általvetőm virág málházza,
Lábaim ugrós kedvűek,
Kedves súllyal hullott reám
Életemnek késett áldása.

Mosolygó, nagy szememben reszket
Sok-sok boldog látnivaló,
Sok telő kedv és áhítat,
Hogy mindent-mindent újrakezdek.

Ni, mennyi van még a világon,
Örömszántak és jövők,
Hopp, hívnak-várnak az utak:
Be szép vagy, én új ifjúságom.

Be hazudtam vén teltségemmel,
Be jó az édes habzsolás,
Be sűrű jószág a csoda,
Be jó ember a derült ember.

Kék hegyeken, zöldelő fákon
Ámulat és ígéret rezeg
S újfajta, szelid mámorok
Bizseregnek át a világon.

Olyan édes fáradt az este
S mozgatók a fény-reggelek
S oly boldog az eltévedés
Kis boldogságokat keresve.

Víg a sírdomb, tarkák a völgyek,
Ihaj, be sok a tréfa-szó,
Tájék, kötődés, nóta, nő:
Meg nem állom, hogy ne fütyöljek.

1913

KÖSZÖNTŐ AZ ÉLETRE.

Sodridnak huncás, száz emlékét lökd el,
Széles mosollyal, csillogóan
Ballagj, vén folyó,
Ballagj, életem, csöndes hömpölyöddel.

Túlszökve harag s bitang hír hinárlát
Éhkeselyűk-lakta hegyekből
Ért síkra vized
S örvendezésnek tengerei várják.

Békült tengerek s világok előtted,
Békült órák, békült fájdalmak,
Most már mindenek
Csodákká nőttek és megszentelődtek.

Tükrözd a Napot, duzzasszon a hála,
Mert benned van az Élet immár
S megbékült szived
Istennek áldott, terhes szűzleánya.

Élet, óh Isten pompázó szerelme,
Kinek nem szabad hátránézni,
Most már jó leszek,
Mindig-mindig csak jeleneddal telve.

Ni, hogy futnak az emlékek riadtan,
Óh, örömek öröme, szállj meg,
Verd a szívemet:
Boldog vagyok, mert élni elhivattam.

Boldog folyó, nevető tengereknek
Víg halállal víg várandósa,
Boldog kis életem:
Köszöntlek, éllek, áldlak és szeretlek.

1913

VALAKI ÚTRAVÁLT BELŐLÜNK.

Unatkozók s halálra-untak,
Bolondosan furcsák vagyunk,
Fájdalmasak és búcsúzóik
S milyen furcsán nézzük magunkat
S milyen furcsán néznek most minket.
Csalódás-kő ránk nem zuhant
S mégis sújtódottan, szédülten,
Sustorgó ázott-fák a tűzben,
Panasszal égünk, hangtalan.

Mint elárvult pipere-asztal,
Mint fálnak fordított tükör,
Olyan a lelkiünk, kér, marasztal
Valakit, ki már nincs velünk,
Ki után ájult búval nézünk.
Egy régi, kényes, édes dámát,
Kegyetlen szépet siratunk,
Bennünk-sarjadtat: asszony-részünk.
Valakit, kiért hiúk voltunk,
Apródok s cifra dalnokok
S kit udvarunkban udvaroltunk.

Ingunk s mint rossz tornyok, bedőlünk,
Nagy termeink üresen kongnak,
Kölykösen úszók szemeink:
Valaki útravált belőlünk
S nem veszi észre senki más,
Milyen magános férfi-porta

Lett a szemünk, lett a szívünk,
Szemünknek és szívünknek sorsa,
Mert asszony-részünk elhagyott.

Nem tudjuk szeretni magunkat
És nem hisszük el, hogy szeretnek,
Ákombákomos szépeket
Idegen, váró embereknek
A régi tussal nem írunk,
Mert mi csak magunknak bókoltunk
Asszony-énünkért, szertelen,
Érte voltunk jók, ha jók voltunk
És kacérok és hűtlenek
És most sírva megözvegyedtünk.

Ezer óh, jaj, baj, ejnye, nyüg
Siránkozik pityergő szánkon
S omladozó árva szívünk
Ezer fájást talál, hogy fájjon
S ezeregy fájás fáj nekünk.
Kopott az arcunk, kopott minden,
Kopott a világ s a szívünk
S minden világ a szemeinkben:
Mi hírért, sikerért szalasszon,
Ösztönzőnk, igazi valónk,
Kiszakadt belőlünk, az asszony.

1913

A LÓ KÉRDEZ.

Lovamra patkót senki nem veret,
Be szerencse, hogy senki sem szeret:
Kocgok, lógok követlen úton
S hogy merre megyek, nem nagyon tudom.

S a rossz úton, mert minden ellovan,
Felüti néha fejét a lovam
És megkérdi, míg szép feje kigyúl:
Hát mi lesz ebből, tekintetes úr?

1913

FEKETE VIRÁGOT LÁTTÁL.

Fekete virágot láttál,
Különös volt, tehát letépted,
Bocsásson meg neked a ledér Isten,
Hogyha ez vétek.

Szívet láttál mézárszékes,
Hajnali, nagy, vásárló útban:
Az én szívem volt, szeretted és ízlett,
Csak én nem tudtam.

S most itt volnék követelve
Én, szegény, gyarló és kijátszott
S kijáró vérdíjad viszed el tőlem:
Az ifjuságod.

1913

Gyuladj föl karcsú, piros Fároszom,
Fiatal évek büszke toronyrabja,
Lángoló arcod pírban hogy fogadja
Dacos arcú, vén bolyongóját
Földöntúli, titkos, ős tengereknek.

Hol ájult, szent kikötőkben szeretnek
S lecsavarják az Ég rossz lámpáit,
Hol lángolnak Napok gyanánt a csókok,
Onnan jött meg a te bódult hajósod.
Szökött, futott, hogy szent, ellopott Éjben
Mesékkel és csókokkal bújjon el
Friss karjaid meleg kikötőjében.

Aromáját számon mért keresed
Exótikus illatú, messzi nőknek?
Minden más nőt azért csókoltam én,
Hogy buja, nagy virágzásban előtted
Büszkén álljak tudós kertű szívemmel.
Ezer virágot nyit a szerelem
S én összeszedtem valamennyit: vedd el.

Titkon, míg vén arcom símogatod,
Ifju lyányság-kincseiddel ne kérkedj,
Látod ezt az erős bordás hajót,
Alig születttél, hogy elindult érted
S világokat járt, hogy hozzád térhessen
S nézd vakító, nagy gyémánt-hitemet,

Benneragyog hozzám-hajlandóságod
S nézd e rabolt, telt aranyserleget,
Felében vér, felében Te jóságod.

Éveink számát ravasz kis fejed
Mért vonja, tépi, töprengi, bogozza?
Hozzám-vénülőn el kell majd, hogy érj,
Bolondságok közt fogyva, okoskodva,
De Te leszel legszeretettebb asszony.
Minden más asszonyt megloptam miattad.

Ha csókunk közt titkos jajok riadnak,
Légy büszke, boldog, kacagj föl, örülj:
Urad siratják: engemet siratnak.
S ha kisért a kíváncsi szerte-vágy,
Öld magadba, mert úgy se lehetsz másé.
Kikötőjéből ékes szerelemnek,
Csodának, szépnek, mámornak és jónak
Nincs Isten, Erő, Csók, Csoda, Halál,
Mely kivontassa briganti-hajómat.

1913

A PERC-EMBERKÉK UTÁN.

Otthon bolondját járja a világ,
Majmos, zavaros, perces, hittelen,
Nagy, súlyos álmok kiterítve lenn,
Fenn zűrös, olcsó, kis komédiák.

Magyar Bábelnek ostoba kora,
Ments Atyaisten, hogy bennelegyek:
Engemet kötnek égbeli jegyek
S el kell hogy jöjjön nászaink sora.

Most perc-emberkéék dáridója tart,
De építésre készen a kövünk,
Nagyot végezni mégis mi jövőnk,
Nagyot és szépet, emberit s magyart.

Robogok honról rejtett vonaton,
Ebek hazája ma, nem az enyém
S ha marad csak egy hívóm, szent legény,
Még a holttestem is ellopatom.

Ez a ricsaj majd dallá simul át,
Addig halottan avagy éberen
Pihenjen a szent láz s az értelem,
Míg eltűnnek a mai figurák.

Magyar leszek majd, hogyha akarom,
Ha nem sutáké lesz itt a világ,
S fölcsap minden szent és igazi láng
Rejtekből avagy ravatalon.

Minek a tanács, jóslat, aggodalmak?:
Gesztusaim élnek, míg meg nem hálnak
S életemnek csak nézői a maiak.

Messziről és messzire megy ez élet
S csak: élet ez, summája ezrekének,
Örök, magyar határ-pör, meg nem szakadott.

S életük ez a mérsékelt csodáknak,
Mikben mégis ős állandóság vágat,
Hunn, új legenda, mely zsarnokin életik.

Másolja ám el életét a gyöngé,
Fúrja magát eléltén a göröngybe,
Voltom, se végem nem lehet enyhe szabály.

Ha ki király, Sorsának a királya,
Mit bánom én, hogy Goethe hogy csinálja,
Hogy tempóz Arany s Petőfi hogy istenül.

Nekem beszédes költő-példák némák,
Sem a betelt s kikerített poémák,
Sem a mutatványos fátum nem kenyerem.

Bennem a szándék, sok százados szándék,
Magyar bevárás, Úrverte ajándék
S lelkem: példázat, dac-fajok úri daca.

Zsinatokat doboltam, hogyha tetszett
S parancsoltam élükre seregeknek
Hangos Dózsát s szapora Jaques Bonhomme-ot.

Százféle bajnok mássá sohse váltan,
Ütő legény, aki az ütést álltam:
Így állva, várva vagyok egészen magyar.

Vagyok egy ágban szabadulás, béklyó,
Protestáló hit s küldetéses vétő:
Eb ura fakó, Ugocsa non coronat.

Ki voltam öreg grammás-diák korban,
Égnek lendülten s százszor megbotoltan,
Külön jussom: vénen is diák lehetek.

Kalapom, szűröm, szívem förgetegben,
Nézik a vihart, hogy ki birja szebben
S visszapattog róluk jég, vád és szidalom.

Külön alkuja lehet a Halállal,
Akit amikor milliókat vállal,
Nem bámított az Élet sok, új kapuja.

A tolakodó Gráciát ellöktem,
Én nem bűvésznek, de mindennek jöttem,
A Minden kellett s megillet a Semmisem.

Én voltam Úr, a vers csak cifra szolga,
Hulltommal hullni: ez a szolga dolga,
Ha a Nagyúr sírja szolgálakat követel.

1914

Lanyhán irigylem a
Viadal-évek kapott szitkát, gúnyját:
Megszokják vagy megunják
Az embert az emberek
S az évek és a kedvek úgy szaladnak,
Mint páholt hadsereg
S koldusként járok a nyomában
A menekülő, gyáva hadnak.

A fajtám?:
Mindig ritkábban gyujt a harag.
Száz bűnöm?:
A legszebbje mind elmarad
S már alig-alig érdekel
Egykor imádott, furcsa sorsom,
Olyan lett, mint lopott kalap,
Titokban hordom.

Az asszonyom?:
Ha ifjabb lennék, tán szeretne,
Így csak egy renyhe,
Lassú, kis ígéretű
Pillantást küld el vétve,
Én pedig másolt, régi lázaimat
Küldöm cserébe.

Még megbocsátni
Szeretek, ha nagy bűnök akadnak
S másoknak inkább
És néha-néha magamnak.

És szeretem az embereket
Szánva, őszintén:
Egy kicsit valamennyi úgy jár,
Mint én.

1914

TAVASZ VAN ÚRFI.

Gyermektelen, diák-fiatlan,
Dallal kell Tavaszban futkosnod,
Diákosan és megriadtan.

Vén láboddal meg ne botoljál,
Szaladj, ha Tavaszra esküdtél,
Minthogyha magad fia volnál.

Vén úrfi, hajh, ki, ki a rétre,
Ott szállnak a lepkék s leányok,
Csúfoló zaj füled ne érje.

Parancsol a szent Tavasz-lárma,
Illat, sírás, dac és esengés,
Minden, mi a fiadra várna.

Biz a könnyek nem jönnek könnyen
S az odaadás sem halálos
S megvakulhatsz a fényözönben.

De fia lettél önmagadnak
S el kell járnod a Tavasz táncát,
Ha az inaid megszakadnak.

Hűség nélkül hűnek kell lenned
És bánat nélkül bánatosnak,
Mikor dámáid elengednek.

Mikor a nóták elbocsátnak,
Fütyi-nótára kell csücsörítned
Vén ajkadat, bús, csorba szádat,

Mikor mindenek elmaradnak,
Seregben kell magadat látnod,
Kit ifjúi vágyak ragadnak.

Fiad helyett vagy futós, dőre,
Halálíg kell élned Tavaszban:
Tavasz van, úrfi, föl, előre.

1914

A CIGÁNY VONÓJÁVAL.

Vadászgatnak múltamban a gondok:
Ki szoknyákért futkostam bolondot?
Megérte vagy meg nem érte?
Késő van már, mit bágyasszak érte.

Minden elmúlt bolondságom drága,
Magam csúfja, magam bolondsága:
Nem maradtam szeretetlen
S ha szerettem, magamat szerettem.

Most vagyok csak szomorúan, furcsán
Régi-régi bolondságok múltán:
Szép eszem ha mostan elmén,
Istenem, be meg nem érdemelném.

Sötét szirma az én violámnak
S csillog az est, engem sokan látnak
S vén vagyok bár s nem érdemlem:
Piros legyen a bokrétás mellem.

Bús violám, akarsz lenni rózsza?
Rózsza kell most, nem tehetek róla:
Hogyha eddig nem engedtem,
Ne kacagjon ki a világ engem.

Felednélek, ha nagyon akarnám,
Eléldelnék a magam hatalmán
Boros szívvel kihevülve.
S, jaj, mi lenne, hogyha sikerülne?

„Lement a Nap a maga járásán,
Sárgarigó szól a Tisza partján,
Sárgarigó, fülemile,
Szép a rózsám, hogy váljak meg tőle?“

1914

DÉLIBÁB-ŐSÖM KÖD-VÁROSBAN.

Fekete, komor árnyát
Láttam a Hortobágyon, az Égen.
Száz tornyú Köd-város előtt
Strázsált vad-kevélyen.

Vész-álmú, gyöngé Isten,
Ki könnyes göggel mered a Napba.
Olyan volt mint én. Esküszöm :
Atyáimnak atyja.

„Atyám, a cifra ködben,
Megállj.“ Ő álmodik. „Megállj.“ Esengek
S ő szállt sötéten, álmodón,
Mint csoda-felleg.

Köd-város ingott-ringott.
„Jaj, szétszakad mindjárt ezer rongyra,
Atyám.“ Rám néz s lép bátoran
Toronyról-toronyra.

1908

BETEG SZÁZADOKÉRT LAKOLVA.

Ha jókedv űz, horkantan állok
Örömöm gyarló célja előtt,
Oh, nagy, komor, hős ideálok,
Fajom, átkom, bús, magyar mezők,
Szabad-e még sírva-vigadnom?

Ha bűneim meg-megtipornak,
Ha vérem iszapjába esem,
Vajjon nem az ős bosszú-bornak
Mámora gyilkol rejtelmesen,
Régi, nagy bűné és keservé?

Minden olyan reménytelenség,
Ami ma a szivünkben magyar,
Minden olyan szomorú törvényt,
Titkot, bűnt és bűnhődést takar,
Minden percünk kis, magyar fátum.

Fejünkre lassan-lassan nőnek
A beteljesedett végzetek
Tegnapján és mostanján az Időnek.
Mindenki mindenkiért beteg,
Beteg századokért lakolva.

1914

SÍPJA RÉGI BABONÁNAK.

(Bujdosó magyar énekli.)

Csak magamban sírom sorsod,
Vérem népe, magyar népem,
Sátor-sarkon bort nyakalva
Koldus-vásár közepében,
Már menőben bús világgá,
Fáradt lábbal útrakészen.

Körös-körül kavarnak
Béna árnyak, rongyos árnyak,
Nótát sípol a fülemben
Sípja régi babonának,
Édes népem, szól a sípszó,
Sohse lesz jól, sohse látlak.

Szól a sípszó: átkozott nép,
Ne hagyja az Úr veretlen,
Uralkodást magán nem tűr
S szabadságra érdemetlen,
Ha bosszút áll, gyáva, lankadt
S ha kegyet ad, rossz, kegyetlen.

Üzenhettek már utánam
Kézsmárk hegye, Majtény síkja,
Határ-szélen botot vágok,
Vérem többé sohse issza
Veszett népem veszett földje:
Sohse nézek többet vissza.

1914

AZ IDŐ ROSTÁJÁBAN.

Kezében óriás rostával
Áll az Idő és rostál egyre,
Világokat szed és rostál ki
Vidáman és nem keseregve
S busul csak az, akit kihullat.

S aki kihull, megérdemelte,
Az ocsut az Idő nem szánja,
Aszott nemzetek, hült világok,
Tört életek miazmás vágya
Halálra-valók s nem kár értük.

Szóljak próféták uj szavával:
Nem kik mertek tagadni multat,
De kik nem magvak a Jövőnek,
Mindig azok, akik kihullnak:
Világok, népek, girhes eszmék.

Fonnyadtak s összezsugorodtak,
(Igy szól az uj próféta-ének)
Az Ur, az Idő áll örökké,
De elmulnak a renyhe népek
S velük együtt a tiszta Lóthok.

Óh, aszottak és be nem teltek
S óh, magam is faj-sorsom osztván,
Be igazság szerint hullunk ki
A kegyetlen óriás rostán,
Kedvét nem töltvén az Időnek.

AD AZ ISTEN.

Csordulj, kedvem,
Ezt a kutya, másért síró,
Szú-megrágta, táblabíró,
Magyar sorsot nem érdemlem.

Mordulj, kedvem,
Mert ha százszor módját multa,
Dühbe, dacba, borba fulva
Ez a fajtám : nem szégyenlem.

Fordulj, kedvem,
Ad az Isten jót is holnap
Minden sírvavigadónak,
Verd a dobod, verd a mellem.

Fordulj, kedvem,
És ha leszakad az Ég is,
Marad magyar mégis-mégis
Ősi, szép és rémületlen.

1914

INTÉS AZ ŐRZÓKHÖZ.

Őrzők, vigyázzatok a strázsán,
Csillag-szórók az éjszakák,
Szent-János bogarak a kertben,
Emlékek elmúlt nyarakon,
Flórencz nyarán s összekeverten
Búcsúztató őszi Lidónak
Emlékei a hajnali
Párás, disz-kócos tánci termen,
Történt szépek, éltek és voltak,
Kik meg nem halhatnak soha,
Őrzött elevenek és holtak,
Szivek távoli mosolya,
Reátok néz, aggódva, árván,
Őrzők: vigyázzatok a strázsán.

Őrzők, vigyázzatok a strázsán,
Az Élet él és élni akar,
Nem azért adott annyi szépet,
Hogy átvádoljanak most rajta
Véres s ostoba feneségek.
Oly szomorú embernek lenni
S szörnyűek az állat-hős igék
S a csillag-szóró éjszakák
Ma sem engedik feledtetni
Az ember Szépbe-szótt hitét,
S akik még vagytok őrzőn, árván,
Őrzők: vigyázzatok a strázsán.

Az Égből dühödt angyal dobolt
 Riadót a szomorú földre,
 Legalább száz ifjú bomolt,
 Legalább száz csillag lehullott,
 Legalább száz párta omolt:
 Különös,
 Különös nyár-éjszaka volt.
 Kigyuladt öreg méhesünk,
 Legszebb csikónk a lábát törte,
 Álmomban élő volt a holt,
 Jó kutyánk, Burkus, elveszett
 S Mári szolgálónk, a néma,
 Hirtelen, hars nótákat dalolt:
 Különös,
 Különös nyár-éjszaka volt.
 Csörtettek bátran a senkik
 És meglapult az igaz ember
 S a kényes rabló is rabolt:
 Különös,
 Különös nyár-éjszaka volt.
 Tudtuk, hogy az ember esendő
 S nagyon adós a szeretettel:
 Hiába, mégis furcsa volt,
 Fordulása élt s volt világnak.
 Csufozóbb sohse volt a Hold:
 Sohse volt még kisebb az ember,
 Mint azon az éjszaka volt:
 Különös,
 Különös nyár-éjszaka volt.

Az iszonyúság a lelkekre
Kaján örömmel ráhajolt,
Minden emberbe beköltözött
Minden ősének titkos sorsa,
Véres, szörnyű lakodalomba
Részegen indult a Gondolat,
Az Ember büszke legénye,
Ki, íme, senki béna volt:
Különös,
Különös nyár-éjszaka volt.
Azt hittem, akkor azt hittem,
Valamely elhanyagolt Isten
Életre kap s halálba visz
S, íme, mindmostanig itt élek
Akként, amaz éjszaka kivé tett
S Isten-várón emlékezem
Egy világot elsülyesztő
Rettenetes éjszakára:
Különös,
Különös nyár-éjszaka volt.

1918

Vak ügetését hallani
Eltévedt, hajdani lovasnak,
Volt erdők és ó-nádasok
Láncolt lelkei riadoznak.

Hol foltokban imitt-amott
Ős sűrűből bozót rekedt meg,
Most hirtelen téli mesék
Rémei kielevenednek.

Itt van a sűrű, a bozót,
Itt van a régi, tompa nóta,
Mely a süket ködben lapult
Vitéz, bús nagyapáink óta.

Kisértetes nálunk az Ősz
S fogyatkozott számú az ember :
S a domb-kerítéses sikon
Köd-gubában jár a November.

Erdővel, náddal póre sík
Benőtteti hirtelen, újra
Novemberes, ködös magát
Mult századok ködébe bujva.

Csupa vérzés, csupa titok,
Csupa nyomások, csupa ősök,
Csupa erdők és nádasok,
Csupa hajdani eszelősök.

Hajdani, eltévedt utas
Vág neki új hinárú utnak,
De nincsen fény, nincs lámpa-láng
És hirük sincsen a faluknak.

Alusznak némán a faluk,
Multat álmodván dideregve,
S a köd-bozótból kirohan
Ordas, bölény s nagymérgű medve.

Vak ügetését hallani
Hajdani, eltévedt lovasnak,
Volt erdők és ó-nádasok
Láncolt lelkei riadoznak.

1918

A MOSTI MÁRCIUS.

Szeretett és dalolt márciusok
Hervadt bokrétáját bedobom
Üzelve és, hajh, már nem üzve,
Ebbe, a ma mindent beharapó,
Rettenetes, fekete tűzbe
S így üdvözöllek, mosti március.

Sokszoroztam nagy emlékeidet,
Álomjáró és csoda-hívő
Szívvel tapostam sugarakban,
Harcoltam az öröms Jövőt
És most, miként te, úgy maradtam:
Üszkös-bénán, szép mosti március.

Mi lesz, ha a hívőség megszakad?
S az emberek nagyon keserűn
Néznek a márciusi napra?
Zászlózott, híres, nagy céljait
Az Ember gunnyal megtagadja?
Rettenetes a mosti március.

Ejh, legyen a sugár mégis a Napé
S tapossanak benne víg fiuk
Olyan hittel, mint én tapostam
S, ó Sors, hittetni tovább is akarj
Vidámítóbb, más márciusban
S én elbocsátlak mosti március.

KURUCOK IGY BESZÉLNEK.

Nekem, pajtás, úgyis mindegy,
Farkas esz meg, ördög esz meg,
De megesznek bennünket.

Medve esz meg, az is mindegy,
Az a szomorú és régi:
Véletlen, ki esz minket.

S az a szomorú és mindegy,
Hogy jó időben bennünket
Sorsunkra mi se intett.

Nekem, pajtás, úgyis mindegy,
Bánja fene, hogy ki fal föl
Buta, bús mindegy-minket.

1918

TORONY AZ ÉJSZAKÁBAN.

Faluja nyár-éji csöndjéből
Fehéren, aggódva kibámul
A torony
S vér-híreket vár a lángoló,
Vénhedt világbul.

Harangjait állatja némán
S az istenének, kinek háza,
Nem üzen,
Áll, remeg és bámul a torony
Megbabonázva.

Az Ég csodálatos felhői
A Holdat rejtegetve úsznak
S a torony
A Holdnak köszön, e mennyei,
Bölcs omnibusznak.

A Hold sokféle tornyot látott,
Sohse sietett, sohse késett,
S nem riad,
Ha telnek e kis Föld-csillagon
Elrendelések.

Tán holnap már vérrel meszelten
Fog csillogni istenes őrünk,
A torony,
S a harcos multnak igéje zúg:
Halunk vagy győzünk.

Tán holnap már a torony hősibb
Vallását vallja vércse-multnak
S fiai,
A harangok, a még álmodók
Össze-kondulnak.

Csak a Hold fog tovább dőcögni,
Mint majd a Föld is ember nélkül,
S a világ
Holdfényes torony-romok fölött
Mégis megbékül.

1918

A MEGNÓTT ÉLET.

Hatalmas, hős, sudaras multnak
Ágai, gyönyörű éveim,
E véres idő-mosolyok,
Igazi lombba most borulnak.

Méltó, nagy tavasza most ért meg
(Túl rémületeken s vágyakon,
Tavalyi kísértéseken)
Az én istenemnek: a Vérnek.

Az Élet szörnyűséges, gazdag
S az én kicsufolt, szent sebeim,
Mint rózsák piros májuson
Egy világ testén fölszakadnak.

Most, ime, itt az életemnek
Átkos és bús magyarázata.
Sejtő kínja, szédülete,
Dölyfe, — ime, honnan erednek.

De e tavaszt lombosan állom,
S megért mindent e megért tavasz.
S olyan nagy most az életem,
Mint óriás grimászú álom.

1918

A HOLD MEGBOCSÁJT.

Savanyún, csonkán, nagy mezők fölött,
Talán tizedszer ilykép, megrabolt,
Balog utasként ballag át a Hold.

Arcán vén kópék fáradt mosolya
S alatt szörnyedt, bús sóhajba vesző
Kinjaival mered föl a mező.

Forradásos mező, fukar, kopár,
Rothasztó testét gúnyos, halk, hideg
Fényével a Hold öntözgeti meg.

S fagyos fényben a nagy hulla terül,
De messze szélén félénk vándorul
Egy lyány csókos férfiára borul.

Mintha sohse járt volna itt Halál,
Az Élet, ez az eltörött derék
Kígyós örömmel üti föl fejét.

S mert Földre nézni csókért küldetett,
A Hold ujjongva, bízón kiragyog
S száz halál-bűnért küld bocsánatot.

A CSODÁK FÖNTJÉN.

(«...Mikor a harmadik angyal trombitált volna, leesék az égről egy nagy csillag, ... a csillagnak neve pedig öröm... És mikor az ötödik angyal megfuvalotta trombitáját... csillag esék le az égről, melynek adaték a mélységes kutnak kulcsa... Annak-okaért az napokban keresik az emberek a halált, de nem találják meg azt és kívánnak meghalni, de a halál elmegyen előlük...» János jelenései 9, 10.)

Csillag-zuhító angyal-trombiták
Piros hangjára addig-addig lestem,
Mig megérkeztek a káprázatok
S csodáit küldi, pirítva a testem,
A nyolcadik angyal: a Láz.

Minden rendestől eltéptem magam,
Szemem prédáit mind összezilálom.
Életem száz mással elegyitem,
Csapdoshasson vitézül föl az álom
S száz színű álom-rettenet.

Csodálatos, képes rettenetek
Szent zavaros kora, ime, szakadt rám,
Ülnek bennem víziók és valók
Szerelmesen, fájón összetapadván,
Hogy minden: ugyanegy legyen.

Igy, az öröm és halál-vágy után
Teljességessé, fantomossá válok,
Reggelt, oldást, bizony nem keresek
S leráztam a csak-ez és csak-egy jármot:
Már minden mindent vállalok.

A Láz és én vagyunk ma a világ,
Nem sietek, mert már el ugyse kések,
Csillag-zuhító angyal-trombiták,
Száz étellel fölérő jelenések
Visznek csodák föntjére föl.

1918

MÉGSEM, MÉGSEM, MÉGSEM.

Fölgyujtogattam minden hevülésem,
S hideg szemmel is megvizsgáltam magam:
Hitem, harcaim, bús kétkedéseim.
Jaj, hogy nem szabad mégsem, mégsem,
[mégsem
Beléd oldódnom, szent, gyötrött Sokaság.

Nem csillapítnak könnyes vígaszaid
Csillapító, nagy együtt-szenvedésben,
Vérző, egyszerű meghajlásra a Sors
Nem tud rábirni mégsem, mégsem, mégsem —
Külön szenvedek emberként, magyarként.

Százszor próbáltam elúzni sejtésem
S megharagvásom sötét démonait
S úszni az áradt, együttes vizeken.
Jaj, hogy nem szabad mégsem, mégsem,
[mégsem —
Külön utálok s külön nem enyhülök.

Bár teljesednék jámbor bizakodók
Golgotás hite nagy teljesedésben,
Bár megszépülne, jobbulna a világ.
Úgy fáj ez a Most s mégsem, mégsem,
[mégsem
Szabad beállnom hívőnek hitetlen.

1918

A SZENVEDÉSNÉL TÖBBET.

Mikor az átkok átka zúg,
Milyen hazug
A szenvedés:
S a szenvedés milyen kevés.

Óh, többre és sokabbra vár,
Mint a Halál,
Öreg hívünk: —
Sokabbra vár beteg szivünk.

Mert most a Szó olyan legyen,
Mint a Hegyen
Krisztus Szava:
Évezredek hője, hava.

Ki jót beszél, Krisztust beszél,
Szörnyű a szél
S vitorla nincs:
Krisztus kell, ajtó és kilincs.

S Halálnál többet adjatok,
Égi Nagyok: —
Mert szenvedés,
A szenvedés bután kevés.

1918

ÉS MÉGIS MEGVÁRTALAK.

Te még nem indultál el útnak
S engem űzött az unalom,
Sok-biroknak e dühös láza,
Száz iramú, vad utamon.
Szeretők és cimborák hulltak,
Vesztek mellőlem sorba ki,
De nem tudtak eloltani
Száz életet oltó fuvalmak.
Lendületek és szünetek,
Tivornyák, villámlások, lármák
Vakok voltak és süketek.
Nem volt soha oda-adásom,
Valaki féltően fogott:
Nem indultál, nem jöhettél még
S valójában nem lobogott
Életem még a poklokban sem,
És eltemettek százszor is
És száz életből vígan tör ki
Egy teljes élet, mámor is.
Újságos ízével a vágynak
Pirulón és reszketegen
Hajtom megérkezett, megérett,
Drága öledbe a fejem.

És mégis megvártalak,

1918

BETEG SZÍVEMET HALLGATOD.

Téged keresve útján, harcán,
Milyen bátor, erős szívem volt,
Milyen muzsikás, milyen harsány.

Milyen beteg most, milyen vásott:
Dobbanását nem tartja más, csak
Te nagy, szerelmes akarásod.

Ha még egyszer vadul fölzengne,
Himnusza a kíné, s a kéjé,
Himnusza a himnuszod lenne.

Himnusz, hogy mégis rád találtam,
Nagy vétékkel, nagy kerülőkkel,
De élve és nem a halálban.

S mindent megér, ha csak egy óra
Dalolta el dalát melletted
S nem nyílhat a szám átok-szóra.

Beteg szívvel, istenes ember,
Vallok neked, im, kicsi párom,
Áhitatos, bús szerelemmel:

Ne hallgasd rossz, beteg zenéjét,
Jó a szívem, mert benne vagy te
S sziveink az órákat éljék.

IFJÚ SZIVEKBEN ÉLEK.

Ifjú szivekben s mindig tovább,
Hiába törnek életemre
Vén huncutok és gonosz ostobák,
Mert életem millió gyökerű.

Szent lázadások, vágyak s ifjú hitek
Örökös urának maradni:
Nem adatik meg ez mindenkinek,
Csak aki véres, igaz életű.

Igen, én élni s hódítani fogok
Egy fájdalmas, nagy élet jussán,
Nem ér föl már szitkozódás, piszok:
Lyányok s ifjak szivei védenek.

Örök virágzás sorsa már az enyém,
Hiába törnek életemre,
Szent, mint szent sír s mint koporsó, kemény,
De virágzás, de Élet és örök.

1918

TARTALOM.

AZ «ÚJ VERSEK»-BŐL.	Oldal
A bevezető vers	5
A mi gyermekünk	7
A vár fehér asszonya	8
Egy ócska konflisban	9
Meg akarlak tartani	10
Az utolsó mosoly	11
Héja-nász az avaron	12
A Hortobágy poétája	13
Ének a porban	14
A Tisza-parton	15
Lelkek a pányvān	160
A lelkek temetője	16
A magyar ugaron	17
A Gare de l'Esten	48
A Szajna partján	18
Sóhajtás a hajnalban	19
Harc a Nagyúrral	20
Búgnak a tárnák	22
Vörös szekér a tengeren	96
Temetés a tengeren	23
Új vizeken járok	24
 A «VÉR ÉS ARANY» CÍMŰ KÖTETBŐL.	
Párisban járt az ősz	25
Egy ismerős kis fiú	26
Elillant évek szőlőhegyén	27
A Halál rokona	28
Közel a temetőhöz	30
Halál a síneken	31
Sírni, sírni, sírni	32
Az én koporsó-paripám	184
Beszélgetés egy szekfűvel	34
A fekete zongora	36
Hepehupás, vén Szilágyban	37
Menekülj, menekülj innen	38

	Oldal
Hazavágyás Napfényországból	39
Fölszállott a páva	40
Megáradt a Tisza	41
Egy csúf rontás.....	42
A magyar Messiások	43
Sötét vizek partján	44
A Duna vallomása	45
Páris, az én Bakonyom.....	47
Özvegylegények tánca	51
Déliab-ösöm Kőd-városban	208
Jó Csönd-herceg előtt.....	120
Az ős Kaján.....	53
Sárban veszett hó.....	57
Bolyongás Azur-országban	58
Várás a Tavasz-kunyhóban	59
Az alvó csók-palota.....	60
Sírás az élet-fa alatt	61
Havasok és Riviera.....	62
Két hajdani szeretők	63
Dús lovag násza	64
Vér és arany	65
Add nekem a szemeidet	66
Egyedül a tengerrel	67
Hazamegyek a falumba.....	68
Az én két asszonyom	69
Ének a Visztulán	70
Az Értől az Oceánig	71
Lédával a bálban	72
A Léda arany-szobra	73
Álom egy méhesről.....	74

AZ «ILLÉS SZEKERÉN» CÍMŰ KÖTETBŐL.

Az Illés szekeren	67
Ádám, hol vagy?	77
Az Isten balján	78
Krisztus-kereszt az erdön	80
Az Úr érkezése	81
A Sion-hegy alatt	82
Imádság háboru után.....	84
A téli Magyarország	85
Nekünk Mohács kell	86
Kis, falusi ház	87
A szerelmesek holdja	88
Májusi zápor után	89
A paraszt nyár	90
Tavasza a faluban	92
A halál lovai	93
A fehér lóbuszok	94
Én kifelé megyek.....	97
A maradandóság városában.....	98
Az én testamentumom	100

A «SZERETNÉM, HA SZERETNÉNEK» CÍMŰ KÖTETBŐL.

Szeretném, ha szeretnének	102
Négy-öt magyar összehajol	103
Bujdosó kuruc rigmusa	104
A föl-földobott kő	106
Séta bölcső-helyem körül	107
Északi ember vagyok	108
Kisvárosok őszi vasárnapja	110
Bolond, halálos éj	112
Ázott széna-rendek fölött	113
Hiába hideg a Hold	114
Aki helyemre áll	116
A szívárvány halála	118
Fehér lyány virág-kezai	119
Nézni fogunk, hejhajh	121
A csók-csatatér lovagjai	122
A Hóvár-bércek alatt	124
Az elsülyedt utak	126
Vezeklő vigadozás zsoltára	127
Rendben van, Úristen	128
Alázatosság langy esője	129
Szelid, esti imádság	130
Könyörgés víg halásért	132
Első szeretőm ölében	133
Az Uraknak Ura	134
Kocsi-út az éjszakában	136
Boldogok az öregedők	137
Most pedig elnémulunk	138

A «MINDEN TITKOK VERSEI»-BŐL.

Hiszek hitetlenül Istenben	140
Isten drága pénze	142
A föltámadás szomorúsága	144
Öreg suhanc vágyakozása	149
Nagy sírkertet mérünk	150
Halk, bánatos szökés	152
Jóság síró vágya	153
Gőzösről az Alföld	154
A fajok cirkuszában	156
Mert másokért csatáztam	158
A civódó magyar	161
Bukdosik a lelkem	162

«A MENEKÜLŐ ÉLET» CÍMŰ KÖTETBŐL.

Köszönet az életért	163
Felelet az Életnek	164
Az elzárt király-lyány	166
Az Óperenciás tengeren	167
A vén csavargó	168
A fiam bölcsőjénél	170
Bosszús, halk virágének	171

	Oldal
A patyolat üzenete	174
Kis, karácsonyi ének	176
Az örökké elváltak	177
A menekülő Élet	178
A tavasznak alkonyata	182
Drága, halott nézésekkel	185
Az eljátszott öregség	186
 «A MAGUNK SZERELME» CÍMŰ KÖTETBŐL.	
A megszépítő fátuma	187
Új, virágos ifjúsággal	188
Köszöntő az Életre	190
Valaki utravált belőlünk	192
A ló kérdez	194
Fekete virágot láttál	195
Ifjú karok kikötőjében	196
 A «KI LÁTOTT ENGEM?» CÍMŰ KÖTETBŐL.	
A perc-emberkéek után	198
Hunn, új legenda	199
Erdőben, esős délutánon	202
Tavaszi van úrfi	204
A cigány vonójával	206
Beteg századokért lakolva	209
Sípja régi babonának	210
Az Idő rostájában	211
Ad az Isten	212
 «A HALOTTAK ÉLÉN» CÍMŰ KÖTETBŐL.	
Intés az őrzőkhöz	213
Emlékezés egy nyár-éjszakára	214
Az eltévedt lovas	216
A mosti március	218
Kurucok így beszélnek	219
Torony az éjszakában	220
A megnőtt élet	222
A hold megbocsájt	223
A csodák föntjén	224
Mégsem, mégsem, mégsem	226
A szenvedésnél többet	227
És mégis megvártalak	228
Beteg szívemet hallgatod	229
Ifjú szívekben élek	230

59.891

057K
XZSO

ADY.

VALO.

TOTT

ERSEL